

Privilegium.

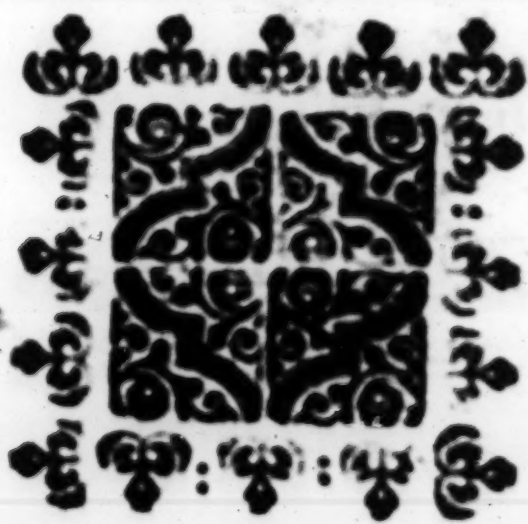
AT Edinburgh, the second day of October, One thousand six hundred seventy four years, anent a Petition presented by Mr. James Kirkwood, bearing, that with great pains he hath framed a new Grammer, which hath received full approbation, and given content to the most knowing Teachers thereof, and hath caused print the same. True it is that some persons have caused re-print the said Grammer, with so many gross errors, that the same would seem to be done of purpose to put a publick affront upon the Petitioner; and therefore humbly supplicating that the Petitioner may have the sole privilege of causing print the said Grammer either in Latine, or any other Version, and all other persons discharged for such a competent time as the Council shall think fit.

The LORDS of His MAJESTIES Privy Council having heard and considered the foresaid Petition, do hereby give and grant to the Petitioner the sole and only privilege of causing print the said Grammer in Latine, or any other Version, for the space of nineteen years after the date hereof; and discharges any persons whatsoever to print the same without his special warrand during the said space, as they will be answerable at their highest peril.

Extracted by me
A. Gibson.

PRIMA PARS
GRAMMATICÆ
IN
Metrum redacta:

AUTHORE
Jacobo Kirkwodo.

EDINBURGI,
Excudebant Georgius Swintoun, &
Jacobus Glen: Anno Dom. 1675.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

**Amplissimis & vere Honorandis
Viris, Mecenatibus & Patro-
nis suis, Plurimum colendis :**

**D. D. ALEXANDRO MYLNE,
D. ANDRÆ DUNCAN,
D. JACOBO GLEN,
D. ALEXANDRO MASTERTON,
D. ALEXANDRO NIELSON,
D. GAVINO MARSHAL,
D. JACOBO SMITH,**

Consuli Clarissimo;

Prætoribus Spectatissimis;

Ædili vigilantissimo;

Quæstori fidelissimo;

*Cæterisque Urbis LIMNICHENSIS Senatoribus,
Viris Candidissimis.*

Um in more jam po-
situm sit, *Clarissimi*
viri, patronos deli-
gere, quorum Patro-
cinio prodituri in
publicum libri muniantur; non
alias

Dedicatio.

alias rectius mihi Consuluisse visus sum, quam si hanc nostram qualemcunque opellam vobis dicarem. Et certe absurdam rem facere viderer, ni (cum sub Præsidio vestro foetus hic ortum habeat) sub vestris etiam auspiciis in lucem prodeat. Non temere ad patrocinium vestrum confugio: nec vano & levi feror impulsu. Huc me rapit vestræ in literas & literatos benevolentiae & liberalitatis consideratio. Quali in eos sitis animo, & quanti faciatis, testimonio extant seduli vestri in Scholam publicam labores. Nil est, quod ad literas humaniores
hic

Dedicatio.

hic promovendas conducat, quod non summâ diligentia suppedietur. Sed Panegyrico hic locus non est. En ergo vobis, *Ornatissimi viri*, munusculum hoc levissime: sereno vultu & hilari fronte accipite. Hoc laboris mei quaecunque specimen vobis nuncupo: vestrum est suscipere, & Præsidio vestro munire, ut lividos malevolorum dentes facile spernat. Vos interim, quod facitis, literas tueri pergite. Faxit *Deus Opt. Max.* ut omnes vestri conatus cedant in sui ipsius gloriam, Ecclesiæ & Reipublicæ emolumentum, & vestrum omniam laudem nunquam

Dedicatio.

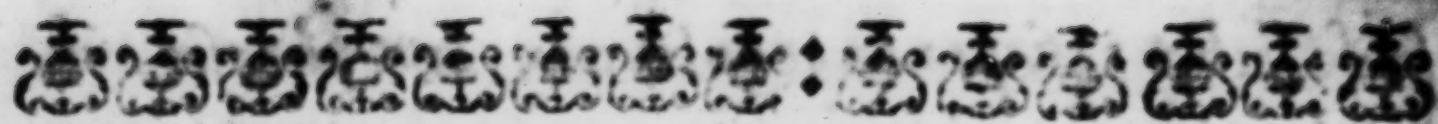
quam interituram. Sic precatur :
sic optat, & sperat

Dib. Limnuchi
Cal. Nov.
1675.

*Vobis, virtutiq; vestre
addictissimus cliens,*

J. KIRKWOOD.

Nobi-

Nobilissimis, Ornatissimis, Do-
ctissimisque Viris, quorum rogatu

Opus hoc sum aggressus Salutem.

Uandoquidem, Clarissimi viri, partim
coram, partim per literas obnixè ef-
flagitaveritis, ut prima partis Gram-
matica regulas in metrum redige-
rem; quippe quæ magna ex parte me-
morie viribus sit pueris ediscenda, cum secunda,
ut etiam tertia notitia ex iudicii arbitrio, & quoti-
diano loquendi usu magis pendeat; hunc mearum
lucubrationum partem vobis offero. Non est, quod
pluribus immorer in huiusce opusculi forma, & me-
thodo vobis declaranda: hæc primo apparebit in-
tuitu. Regulas & exempla fere omnia versibus,
quam potui, facillimis, & minime succussantibus
exaravi. Si qui asperiores videantur, partim mea
in re poetica inscitia, partim materia asperitati
imputetis. Quis, quaeso, huiusmodi syllabarum
& vocum farraginem tenui moduletur avena?
C. L. M. T. U. Sb. Sp. Bs. Ps. Fex. Ceps. Er.
It. Ur. Us. Um. Eus. Os. On. & id genus innume-
ra. Glossam subieci Breuon, sed (ut fallor)
perspicuam, omnibusque numeris absolutam; quæ
sic

Epistola.

sic se habet : si qua in regulis vox, aut phrasis enucleatione indigere videatur, en praefixam vides figuram, qua te tanquam manu ducat ad ipsius explanationem sub eadem figura in glossa contentam. Generales praeterea tam in Nomina, quam Verba tradidi observationes, quibus eorum divisiones & definitiones abunde enucleantur. Nobis hic animus non est Despauteriana carpere vitia : satis superq; alibi actum. Neminem vestrum, Viri eximii, latere puto, quam sibi non constet Despauterii methodus. Hic principalem videas regulam cum omnibus exceptionibus ; illic cum paucis tantum, reliquis in duas, tres, aut etiam plures classes dispersis : alibi, quod absurdum cerse est, regulam generalem alterius exceptionibus in eodem versu turpissime subjectam reperias. Imo nonnunquam exceptiones principali regula praepositas invenias : nec raro voces ad aliam classem seu regulam attinentes cum diversa classis Nominibus collocatas. Quot vero illi insint Enigmata, quot errata, quot superflua, quot desint necessaria, vos non fugit. Qua autem à nobis facta hic sit emendatio, lectoris esto iudicium. Nec tamen omnes Despauteriu versus rejiciendos putavi : quosdam retinere visum est.

Vestrâ gratiâ, Humanissimi viri, vestrâ, inquam, gratiâ, qui mihi auctores fuistis, ut opus hoc aggregederer, in lucem emisi. Vobis si arrideat, amplam satis fero mercedem, Vestrum nonnulli con-
saluistis,

Epistola.

soluistis, ut principales tantum regulas versu describerem; exceptiones vero ex prosa constarent. Et contrà, alii suadebant, ut exceptiones in ligata, regulas principales in soluta oratione depingerem. Alii denique instabant, ut quasdam solummodo particulares voces (cujusmodi sunt exceptiones istae in regulis de genere Es & Is) metricè delinearem. Cum autem plures me hortarentur, ut integram primam partem in metrum redigerem, spero pauciores non iniquo latus animo, quod pluribus placere studeam.

Hos vero, qui grammaticam in soluta oratione delineatam huic longe praeferebant censent, supplex oro, ut aliorum gratiâ opusculum hoc in lucem prodire permittant. Iis non obtrudo: rejiciant, vel amplectantur pro suo arbitrio: nolint tamen inauditum damnare: perlegant; fortassis aridebit. Ausim asserere commodissimam hanc esse Grammatica formam, quae metro constet.

Unum fuit, quod animum meum haud parum torquebat. Mihi suadebant viri nonnulli doctissimi, ut singula exempla vernaculè redderem; quod tamen superfluum esse asseriebant alii in literis haud minus versati. Ego in utrumq; paratus nec hos, nec illos offendere volebam: & utrisq; placere sic statui. Singulis vocibus per se descriptis significationes vernaculas subjeci; idque eodem, quo in Grammatica traduntur ordine. Hac methodus nul-

Epistola.

li, cui hac de re verba feci, non arridet. Si cui tamen minus placere videatur, sciat eandem esse in quinta Vossii editione. Singulas ibidem voces Belgicè seu vernaculè trad. reperies. Hoc solummodo hic est discriminis, quod ego pagellam, ubi reperienda sunt, designem; ille non item. Displ. cebit forte quibusdam quod vox eadem saepius vernaculè reddatur: e. g. Lapis tum ubi de ipsius genere, tum ubi de Genitivi formatione agitur. Idem apud Vossium fieri videas: nec tantum imitari Patronum nos pudet. Semel tantum voces licet saepius occurrentes in nostram linguam convertere statueram: hinc est, quod quasdam ex instituto saepius repetam; e. g. Ventus in Genitivo Venti, in Dativo Vento, Accusativo Ventum, &c. Quod brevitatis ergo faciendum putavi; quo nimirum pauciores essent discipulis ediscenda: nec nisi hisce omnibus typis jam impressis Consilium mutavi. Eandem tamen vocem bis in eadem pagella (licet apud Voss. reperiatur) describere visum non est. Atque hac methodus abunde sufficiet, sive ex prosa, sive metro Grammatica constet. Præterea, nec obstat per vernacula nostra Vocabula, quo minus peregrini (si libeat) uti possint: & si arrideat methodus, in proprias linguas hac ipsa Vocabula convertere licet.

Expectabit forte aliquis, ut rationem hic reddam, quæ fuerint hominum iudicia de opusculo meo anno superiore in lucem emissio; quæ in eo reprehenden-

deant

Epistola.

derint vitia, quae illi inesse superflua, quae deesse necessaria animadverterint. Longum esset singula, quae ad me rescripta sunt, hic recensere. Uno dicam verbo? Quot capita, tot reperio sententias. Hic omnia laudat: ille quadam carpit: alius multa desiderat. Si, quae sint, roges: in primo inquit Capite, ubi de Nominum generibus tractatur, plurima desiderantur; ut, Mammona, Mamma, Talpa, Panthera, Dama, Fas, Nefas, Pondo: finita in II; ut, Vir, Levir: Rem in Es; ut, Aries, Veries, &c. Hac ait omnia fuisse apud Despauterium tractari; quae tamen apud me sicco transmissi pede. At tua bona cum venia de hisce singulis apud me etiam agi reperias. Mammona vel Mammonas (cujus penultimam perperam corripit Despauterius) divitiarum Deus ad primam attinet regulam: Manna, Fas, Nefas, Hir, Pondo, & si quae aliae voces indeclinabiles ad quartam: Dama, Talpa, Panthera & similia ad tertiam, utpote utrumque sexum denotantia. Et certe Eunuchus sit oportet, aut Vervex, qui nesciat Vir & Aries masculina esse. Miror sane Despauterium adeo sui esse oblitum, ut specialem traderet regulam de Vir, & non pariter de Mulier. Per illum Mulier masculinum est: finita enim in Er masculina sunt. Sed Mulier, inquis, ad secundam Despauterii regulam refertur. Et cur non Vir ad primam? Par certe ratio. Quidam, ut se jactitabat, haud indoctus,

Epistola.

doctus, qui etiam Grammaticam exaraturus erat mihi respondit, Vir specialem habere regulam, quoniam desinit in Ir; Mulier vero non habere, utpote fiat in Er. Et cur non, dixi ego, specialem etiam regulam habet Soror? Mutus slico. Risu omnes, qui aderant, emoriri. Alia omnia ut omittam, quidam, ut à multis accepi, in literis versatissimus, cujus etiam nomen silentio pratero, ex Cathane-
siae districtu seu Comitatu, ad me scripsit, bene à ludimagistro quodam ibidem loci esse observatum Despauterium me carpere, quod quantitatem penultima in Capitis omitteret, nec tamen à me monstrari. Nequeo profecto satis mirari, quo pacto istud quenquam fugere potuerit. Hoc ego demonstro, idque in proprio loco; & Capitis est regula exemplar. Vid. Pag. 147. Sed missa ista faciamus.

Ingentes vobis habeo, & ago gratias, (utinam & referre penes me esset) viri dignissimi, quod non solum libellum meum perlegeritis, sed quod libere & candide, quae vobis minus placebant, mihi indicare dignati sitis. Spondeo me in reliquis etiam Grammaticae partibus vestrarum observationum usque adeo rationem habiturum, ut, etiamsi ipse aliter sentiam, in vestram tamen plurimum sententiam pedibus totus eam; licet non possim privatis singulorum judiciis facere satis; cum, quot capita, tot sint sententiae.

Suadebant nonnulli, ut docendi methodo plura
ad-

Epistola.

adjungerem. Nunc nec lubet, nec vacat. Hoc unicum hic adjicio, vel potius repeto; ne scilicet tenella puerorum ingenia spinosis Grammatica minutis, & in utilibus interrogatiunculis in ipso lingua introitu onerentur. Licet enim necesse videatur, ut singula Grammatica praecepta discipuli tandem calleant; plurima tamen sunt, quae in aliud tempus differri satius est. Imo rudimenta maxime necessaria per lulum & jocum doceri possunt: quod prudentissime factum fuit à viro non minus docto, quam sapiente, Patre Annæ Mariæ à Shurman, dum illam una cum duobus fratribus linguam latinam doceret, ut videre est in libello isto, cui titulus Eucleria, seu melioris partis electio, nuper edito à selectissima illa muliere, quae non tantum universum muliebrem sexum in multarum linguarum & rerum cognitione infinitis superat parasangis; sed & in omnium artium & scientiarum liberalium notitia nulli fere mortalium est secunda. Pag. 16. sic ait; Ne vero in ipso introitu me deterrent spinosae minutiae Grammaticae, eam adhibuit Pater prudentiam, ut non nisi per lulum deambulando in horto & alibi Rudimenta maxime necessaria docuerit, ita ut coedium amaritudinis radicem studiorum facile devoraverim. Praecipue vero à superfluis Artis vocabulis, tanquam Scholarum pestibus abstinenceatur. Miror sane, qui in mentem humanam veneris hujusmodi fabricare

Techi

Epistola.

Technologémata, Aptóton, Monoptóton, Diptóton, Triptóton, Tetraptóton, &c. Appositissima sunt hac verba celeberrima illius mulieris nunquam satis laudanda; Pag. 38. Quasi non satis linguarum in mundum esset introductum per superbiam, & maledictionem Babylonis novas loquelas, & idiomata, imo & ba baros quosque dicendi modos excogitavit luxuries ingeniorum, & universalis generis humani corruptela, quæ (ut ita dicam) idiotismis gaudet. Hac Mulier.

Vereor, viri candidissimi, ne tedium vobis pariat hac mea prolixitas: quare scribendi hic finem faciam, exoptans perpetuum haberi

*Vestrum omnium
observantissimus,
J. K.*

PRIMA

Prima Grammaticæ Pars,
De Nominibus,

LIB. I.

De Nominum Generibus,

CAP. I.

Regula generales, seu significationum.

Nomina cuncta marem signantia mascula sunt;
Rex, Carolus, Gabriel, Phœbus, Leo, Frater, & Auster.
Et, quæ formellam signant, muliebria ponas;
Uc, Regina, Sover, Pallas, Catharina, Leana.
Commune est illud, quod sexum signat utrumq;
Uc, Conditiva, Parens, Passer, Dama, Hostis, & Exul.
Excipienda tibi sunt talia nomina, Scortum,
Mancipiumque, genus semper poscentia neutrum.

Venti Masculini sunt, quia sub forma virili ab Æthiolicis pin-
gebantur. Passer femininum non est, nisi formellam pro cerro
designet, de quo postea.

Sit neutri generis, quod non variatur; uc, Alpha.

Regula speciales, seu terminationum.

A.

M A. dat A, quod Primæ; quod Ternæ est, dicitur neutrum.
Masculi generis tamen esto Cometa, Planeta.
Hoc Pascha in prima, ternave reflectere possis.

Prima Pars

¹ Hæc *Penna* *penna*. ² Hoc *Thema* *thematis*. ³ *Cometa* & *Planeta* servant genus, quod habent apud Græcos, quanvis terminatio mutetur; sc. *Cometes*, *Planetes*. Addunt quidam, hic *Tiara* vel *Tiaras*; verum nescio, an *Tiara* in Masculino legatur: *Tiaras* quidem in Masculino videas, ut suo loco patebit.

E.

Hæc petit *E* ¹ *Primæ*; neutrum deposcit *E* ² *Ternæ*.

¹ Hæc *Grammaticæ*. ² Hoc *Sedile*.

O.

¹ *O* sit masculinum: tamen hæc ² verbale requirit; *Diffio* refertur: sed ³ *Pugio* masculus esto. *Formineoque* dabis ⁴ *DO*, ⁵ *GO*: sed flecte virile *Udo*, *Ligo*, *Tendo*, *Cudo*, cum *Margine*, *Cardo*, *Harpaga*, queis jungas *Ordo*: sed rarius optant *Formineum Cardo*, ⁶ *Margo*: *Caro* semper habebit.

¹ Hic *Sermo*. ² Nonnulla sunt ad hanc Regulam pertinentia, quæ nescio, an ab ullo Verbo deducas, cujusmodi sunt *Disio*, *Legio*, *Talis*, *Portio*, &c. At hic *Duerno*, *Ternio*, *Quaternio*, & similia. Quidam hæc Adjectiva statuunt, & supprimi volunt Numerus. It. hic *Unio* pro *Gemma*; at hæc *Unio* pro societate aut conjunctione rerum. ³ *Pugio* a *Pungo*: verum genuinum verbale est *Punctio*. ⁴ Hæc *Formido*. ⁵ Hæc *Caligo*. ⁶ *Plena jam margine libri*, *Joven*, Et nescio, an alibi reperire sit. Volunt quidam *Cupido* pro desiderio in masculino legi, ut apud *Hor.* 2. *Car. od. 16.* *Nec levis sompos, timor, cui Cupido sordidus aufert.* Verum *Cupido* hic figurate sumitur, ut *Bacchus* pro *Vino*.

H. C. M. T. L.

¹ *H*, ² *C*, neutra loco, velut ³ *M*, ⁴ *T*, ⁵ *L*. Masculus esto *Magil*; huic jungas *Sol*, & *Sal*; quod tamen olim Antiqui numero neutrum posuere priore.

¹ Hoc *Genus*. ² Hoc *Latus*. ³ Hoc *Templum*. ⁴ Hoc *Caput*. ⁵ Hoc *Modus*.

Grammatica.

N.

1 *N*, Petit hic: generi finita in 2 *MEN* dato neutro;
Cuncta 3 secunda etiam, cum *Gluten*, & *Inguen*, & *Unguen*,
Formineo *Sindon*, *Icon*, variare jubemus.

1 Hic *Pecten*, *Canon*, & c. 2 Hoc *Carmen*. 3 Hoc *Ilion*, *Ilit*.

AR, & UR.

1 *AR* petit hoc, velut 2 *UR*: sed *Furfur* flecte virile.

1 Hoc *Calcar*, 2 Hoc *Guttur*.

ER.

1 *ER* petit hic: melius flectas *Linter* muliebres
Hoc *Iter*, & *Tuber*, *Spinter*, *Ver*, junge *Cadaver*,
Verber, & *Uber*: erit *Cucumer* mas; cetera teriz
2 *Semina* neutra loca, testem tibi pone *Papaver*.

1 Hic *Liber*. 2 *Laver* colla, Plin. sed hic supprimi potest *Herba*,
de quo, dum de genere communi & dubio.

OR.

Hic dat 1 *OR*: hæc *Arbor*; neutrum *Cor*, *Marmor*, & *Æquor* 2.

1 Hic *Amor*. 2 Hic addunt quidam *Ador* *adoris* (penultima
brevis) quod neutrum est; & *Ador* *adoris* (penultima longa) mas-
culinum, secundum vulgarem versum;

Hoc *Ador* optas *ORIS*, velut bis *Ador* optas *adoris*.

AS.

1 *AS* petit hæc: neutrum 2 *Vas* *vasis*: mascula sunt,
Quæ patrio 3 *ANILS* habent; quibus *As* conjungere possis,
Et quæ Prima dabit, veluti pro teste *Tiaras*.

1 Hæc *Pietas*. 2 *Vas* *vadis* communis est generis. 3 Hic *Adamas*
adamantis.

ES.

ES sit scemineum: dabit hic *Poples*, *Tudes*, *Ames*,
Bes, *Gurges*, *Fomes*, *Palmes* cum *Lhuite*, *Stipes*,
Trames, *Termes*, *Girces* cum *Cespite*, *Coles*,

Prima Pars

Pes, Paries, Magnes: sic ³ cetera, quæ Genitivo
Dant *ETIS*, veluti *Magnetis*. Plurima neutra,
Hippomanes, Gacoetbes, & Æs; nam Regula nota est:
⁴ Græca suum retinent genus usurpata latine.
Hic aut hæc ⁵ *Alas, Vepresque, Diesque* requirunt.

¹ Hæc *Nubes*. ² *Sæpius Bessie* in Nominativo. ³ *Lebes lebetis*.
⁴ Hic *Sorites*. ⁵ *Alas* nonnullis Adjectivum habetur. ⁶ De *Die*
certa regula traditur: in plurali raro fœmininum: *Meridies ex*
Merus, vel (ut alii volunt) ex *Medius & Dies*, semper Masculinum.

IS.

¹ *IS* dabo fœmineis: sunt macula *Piscis, & Axis*,
Et *Lapis, & Collis, Vettis* cum *Sanguine, Fascis*,
Et *Fustis, Mensis, Postis*, sic *Unguis, Aqualis*,
Et ² *Cassis cassis* formans, cum *Pollis, & Ensis*,
Caulis, cum *Calles*, pro testiculo quoque *Testis*,
Sic *Orbis, Vomis, Follis, Torrisque, Scrobisque*,
Et *Cucumis*, nec non *Assis*, , compositaque ab *Assè*.
In *NIS* finitum, ceu *Panis*, pone virile.
Fœminei raro, *Finis, Funis, Cinis, Amnis*,
Et *Clavis, Torquis, Pulvis*, cum *Sente, Canalis*.

¹ Hæc *Navis*. ² Hic *Cassis* in genitivo *Cassis*, i. e. Rete. Hæc
Cassis cassidis, i. e. Galea. ³ Hic *Olassis, Decassis*.

OS.

¹ *OS* est masculineum: *Cos, Dos, muliebria, & Arbor*.
Hoc *Epos, & Chaos, & Melos*, ac *Os oris & ossis*.
Plurima ² græca legas (ea in *US* posuere Latini)
Partim fœminei generis, partimque virilis:
Nempe suum retinent genus usurpata latine.

¹ Hic *Honos*. ² Hæc *Synodos*, vel *Synodus*: hic *Epodos* vel *Epodus*.

US

Secunda, & quarta Declinationis.

US dato masculineo, si ¹ quartæ est, five ² secundæ.
Fœmineum *Donus* est, & *Vannus, Humus, Colus, Alvus*,

Et Tribus, atque Manus, ceu Porticus, ac Aëus, Idus.
Carbasus, & Grossus muliebria sæpe leguntur;

Mascula perraro: sed hic aut hæc flecte Phœelus.

Hic Ficus fici pro morbo sæpius optat:

Hæc Ficus fici, vel fici fructus. & arbor.

Hic aut hæc Specus, atque Penus jungas, Atomusque:

Hic aut hoc Vulgus: verum hoc Virus, Pelagusque.

Hic Fructus. Hic Ventus. In masculino apud Cæsar. reperies.
Hic Aëus aëi, nomen plicis; hæc Aëus aëis, instrumentum sartorium, hoc Aëus aceris, palea. Fico laborant Grammatici, dum de fici certant: quid de eo sit statuendum, plane hæreo. Pelagus apud Val. Flac. in masculino legas: Pelagum quætos aperimus in usus.

US

Tertia Declinationis.

US ternæ neutrum: tamen hæc Virtusque, Salusque,
Atque Pecus pecudis, Subcus, quibus additur Incus;
Junge Palus, & quæ Servus, Juvénisque, Senexque
Nomina formabunt: verum tibi mascula sunt,
Quæ PUS donabit. Laus, Fraus muliebria flectas.

Hoc Tempus. Hoc Pecus pecoris. Hæc Servitus. Hæc Juvénis.
Hæc Senectus. Hic Tripus.

S

Præcedente Consonante.

S est foeminei generis, cui consona præfixa.
Mascula sunt Pons, Fons, Torrens, Mons, Densque, Chalybsque,
Atque Rudens, Hydrops: sed Stirps, dum significabit
Truncum, sit dubii; cui Scrobs, & Adep bene jungas.
Mascula sunt etiam, quæ derivantur ab Asse.

Hæc Trabs, Mens, Stirps, Pars. Hæc stirps pro familie aut
gentis origine, hic aut hæc pro planta. Hic Quadrans, Sensus.

X.

Hæc petit X. Polysyllaba in AX & in EX maribus do,
tamen hæc Fornax, Similax; his junge supellex.

Adde etiam *Carex*, *Tomex* cum *Forfice*, *Vibex*,
Mascula sunt *Fornix*, *Phenix*, quibus addito *Spadix*,
 Et *Mastix*. & *Oryx*, & quod dabit ¹ *Uncia* nomen:
Grex, & *Eryx*, *Coccyx*, *Volvoxque*, *Calixque*, *Calyxque*.
 Hic aut hęc *Cortex*. & *Onyx*, cum *Pumice* *Varix*.
 Addito *Obex*, *Tradux*: sunt qui *Ramex* quoque jungunt.

¹ Hęc: *Pax*, *Lex*, *Pix*. ² Hic *Thorax*. ³ Hic *Apex*. ⁴ Hic *Quin-*
cunx, *Septunx*.

APPENDIX I.

De generibus Oppidorum, Regionum, Insularum,
Fluviorum, Montium, &c.

Hęc omnia in eodem ponuntur genere, cujus est i-
 pforum terminatio; ut, *Nomen Oppidi*, hoc *Londinum*:
Regionis, hęc *Gallia*: *Insulæ*, hęc *Britannia*: *Fluvii*,
 hęc *Garumna*: *Montis*, hęc *Ætna*. Interdum tamen,
 præcipue apud Poetas, videntur ejus esse generis, cujus
 est vox generalis, quæ supprimitur; ut, si dicas *Lon-*
dinum est pulchra; sc. *Urbs*. *Ægyptus est fertilissima*;
 sc. *Regio*, vel *Terra*. Hinc *Tibul. magnusq; Garumna*,
 sc. *Fluvius*. It. apud *Ovid. E summo Ossa*, sc. *Monte*:
 & *Virg. Centaurus magna*, sc. *Navis*. *Ter. Transtulit*
in suam Eunuchum, sc. *Comædiam*. Atq; hinc *Hadria*,
 i. e. *mare Hadriaticum*, in Masculino legitur, quia
 supprimitur *Sinus*. It. *Liver cõssa*, *Plin. sc. Herba*, &c.

Dixi, videntur ejus esse generis, cujus est vox genera-
 lis, cum revera non sunt: e. g. *Londinum est pulchra*,
Londinum hic Fœmininum non est, nec Substantivum ad
pulchra, sed *Urbs* illius Substantivum est. Idem sit de
 reliquis judicium.

APPENDIX 2.

De generibus Arborum.

Nomen Arboris vulgo Fœmininum est; ut, hęc *For-*

mūs, Pyrūs. Aiunt etiam hic supprimi vocem generalem, sc. *Arbor.* Quæ fiunt in *STER*, in Masculino plerumque legas; hic *Oleaster, Pinaster. Acer, Robur, Siler, Suber, & Thus* Neutra sunt: his addas, quæ in *UM* fiunt; ut, *Buxum.*

Interdum genus terminationis sequuntur; hic *Cupressus, Pinus: Redosq; cupressos, Enn. folia eorum, de Platanis. Plin,*

Versibus sic.

*Arboris est nomen muliebre: virilia sunt
In STER quæ fiunt; sed Acer, Thus, Robur habebunt
Neutra: Siler, Suberq; solent adiungere istis.
Sint dubii Libanus, Pinus, Rubus, atq; Cupressus.*

APPENDIX 3.

De genere nominum singulari numero carentium.

Hæc datas regulas sequuntur; ut, hi *Philippi Philipporum*; hæc *Nuptia nuptiarum*; hæc *Arma armorum*: quia, si singularem haberent, esset hic *Philippus*, hæc *Nuptia*, hoc *Armum*.

APPENDIX. 4.

De discrimine generis dubii, & communis.

Nomen dubii generis est, quod in vario genere pro tuo arbitrio locare possis; ut hic aut hoc *Vulgus*: nomen communis generis in hoc aut illo genere ponendum est secundum diversam vocis significationem: ut, hic *Parens*, pro *Patre*; hæc *Parens*, pro *Matre*: hic *Dama* pro *Mare*, hæc *Dama* pro *Famella*. Quod si certum sexum non intelligas, in eo plerumq; ponitur genere, cuius est vocis terminatio; ut, hæc *Aquila*, quia finita in *A* primæ declinationis feminina sunt: hic *Essex*, quia finita in *ER*, masculina sunt. Quod si vo-

cis terminatio fit neutri ; ut, *Turtur, Vultur*, in masculino sere semper reperies.

Diligenter notandum multas esse voces communis generis quoad significationem, non autem quoad constructionem : e. g. *Homo*, & *Fur* ; *Virgo*, & *Aquila* ; utrumq; sexum denotant : nescio tamen, an reperia-
tur hujusmodi quicquam, *mala Homo, canta Fur* : Et contra, *castus Virgo, magnus Aquila*. Scias igitur hasce voces, *Homo, Latro, Vates, Miles, Agricola, Custos, Dux, Elephas, Bubo, Milvus, Mus, Grus, Lepus, bos, Porcus, Anguis*, licet utrumq; denotent sexum, raro tamen in feminino reperiri. Et contra, *Balena, Aquila, Vulpes, Talpa, Dama, Musca, Hirundo, Testudo, Cornix, Ovis, Perdix*, raro in masculino videas. Quzdam in *TOR* legas in utroq; genere ; ut, *Autor, Auditor, Pictor, Scriptor*, quia lc. terminatio in *ix* in usu non est : non enim utimur *Autrix, Auditrix* : at contra, *Victor, Ultor, Genitor* masculina tantum sunt, quia legimus *Victrix, Ultrix, Genitrix* ; idq; aliquando in neutro genere ; e. g. *Victricia arma*.

Ad discernendum sexum addimus interdum hasce voculas, *Mas* & *Femella* ; ut, *Mas aquila; Femina piscis* ; Hinc *Ovid*.

———— cum quo sua gaudia jungat,
Juvenit in media femina piscis aqua.

APPENDIX 5.

De Generibus Adjectivorum.

Adjectiva sunt omnis generis ; hic *Bonus*, hæc *bona*, hoc *bonum*, primæ & secundæ declinationis : hic, hæc, hoc *Felix* ; hic & hæc *Mollis*, & hoc *Molle* ; hic *Saluber*, hæc *Salubris*, hoc *Salubre*, tertiæ.

De Formandis casibus obliquis,

CAP. II.

Regulae generales omnium Declinationum.

IN neutris primus, quartus, quintus similes sunt :

Queis in *A* pluralis semper, cum flectimus, exit.

• In Nominativo, Accusativo, Vocativo singularibus *Templum* ;
in pluralibus *Templa*.

Vocativus omnium Declinationum.

• Est primo quintus similis : sed Græcus *S* autem
Sæpe ; velut, *Thoma, Theseu, Panthu Pari, Palla*.

Cum *Proprium* dat *US* demum *US*, fit in *I* tibi quintus :
Filius addatur ; *Deus O Deus* ; & *Meus O Mi*.

US per *E* mutabis bene cætera cuncta secundæ.

• *Liber* in Vocativo *liber*, &c. • *Virgilius* *Virgili* ; *Terentius* *Terenti*.
• *Venus* *ven*. Atque *Agnes, Cæcilius, Flavius, Populus* in
Vocativo legi.

Dativus, & Ablativus plurales.

Pluralem sextum similem formato Dativo.

• In Dativo & Ablativo plurali *Pennis*, &c.

PRIMA DECLINATIO.

CAP. III.

Quatuor exoptat fines sibi prima : Latinus
Poscit *A* ; sed reliquos *AS, ES, E* Græcus habebit.

• Prima declinatio habet quatuor terminationes, unicam Latinam,
A, ut, *Penna* ; & tres Græcas, *AS, ES, E*, ut *Æneas, Anchises*,
&c. Reperitur etiam Hætræica terminatio, sc. *AD* ; ut, *Adam*
Ida ; sed usitatus in secunda, *Adamas, Adami*.

Genitivus & Dativus singulares.

¹ *Æ* Genitivum habet; cui casum iunge Dativum.

Si tamen ¹ *E* recto fuerit, Genitivus in *ES* fit.

² *AS* etiam interdum, sed Græco more, videbis.

¹ *Penna* in Genitivo & Dativo. ² *Circe* *Circes*. ³ *Finis* in *DA*, *RA*, *THA*, & *A* purum habent interdum *AS* in Genitivo; ut, *Leda* *Ledas*, *Terra* *terras*, *Martha*, *Marthes*, *Familia* *familias*; atque hinc vulgo dicunt, *Pater familias*.

Accusativus singularis.

¹ *AM* faciet quartus: finita per ¹ *AS* vel ¹ *d* Græca:

AN quoque formabunt: sed in *E* si desinat, aut ⁴ *ES*;

EN tibi semper erit; sic *Circe* flexito *Circen*.

¹ *Pennam*, ² *Æneas* & *Eneam* vel *Enean*. ³ *Maia* *Maiam* vel *Maian*. ⁴ *Anchises* *Anchisen*.

Ablativus singularis.

¹ *A* Sexius donat; tamen ¹ *ES* ac ¹ *E* retinent *E*.

¹ *Pennâ*. ² *Anchises* *Anchise*. ³ *Circe* *Circe*.

Nominativus, & Genitivus plurales.

Primus pluralis fit in ¹ *Æ*: Genitivus in ¹ *ARUM*.

¹ *Penna*. ² *Pennarum*.

Dativus Pluralis.

Tertius ¹ *IS* poscit; tamen ¹ *ABUS* plurima donant;
Filia, *Mula*, *Dua*, *Liberta*, *Equis*, *Nata*, *Dea*, *Ambe*.

¹ *Penis*. ¹ *Filiabus*, &c. Plura sunt his enumeratis in Regula,
v. g. *Servus*, *Asina*, *Sotia*, &c. ut differant se, à *Servis*, *Asinis*, *Sociis*,
quæ habent & *IS* in Dativo plurali. Scias tamen hæc nomina
per *IS* aliquando legi, saltem ex his quædam.

Accusativus pluralis.

¹ Accusativus pluralis semper in *AS* fit.

¹ *Pennis*.

SECUN.

SECUNDA DECLINATIO, CAP. IV.

O Cito secunda tenet fines: tibi quinque Latini (possis
sunt *ER, IR, URque & US, UM*: quibus apte jungere
ENS, OS, ON, à Græcis; *OS & ON*, per *US, UM* varianda.

Secunda declinatio habet octo terminationes; quinque Latinas,
ER, IR, UR, US, UM; ut, *Liber, Vir, Sator, Venus, Templum*; &
tres Græcas, *ENS, OS, ON*; ut, *Orpheus, Jnodos, Ilion*. 2 Unica
tantum est vox in *UR*, sc. *Sator*; & (nil talior) tres in *IR*, sc.
Vir, Levir, Trevir.

Genitivus singularis.

I Patrius servat, sic *Venti Ventus* habebit,
Atque *Liber libri* recto parisyllabus ipsi.

Genitivus tot habet syllabas, quot Nominativus, ut in exemplis
videre est.

Ast *IR* & *UR* crescunt; velut *Exter, Adulter, Iberque*,
Presbyter, & *Tener*, atque *Miser, Gibberque, Lacerque*,
Et Socer, atque *Gener, Puer*; orta *3 Gero, 4 Fero, Liber*
Mobile vel *Bacchus*; sic *Prosper, Dexter, & Asper*.
At *Dexter dextri* contractum sæpe videbis.

1 Vir viri. 2 Sator satori. 3 Laniger lanigeri. 4 Lucifer luciferi.
Liber Adjectivum, vel pro Baccho vini inventore format *Liberi*;
ut pro Codice, aut Corrice, *Libri*.

Vnus, 1 iter, Neuter, cum *Solus, & Illus, & Alter*,
Atque *Alius, Totus* formant per *1 US* Genitivum,
Atque per *1 Ternum*; sed protrahe semper *1 Alius*.

Interdum videas normas servare priores.

Unius, 1 viri, Solus, &c., *1 uni, 1 viri, Soli*, idque in omni genere,
1 in Alius producitur, ut differat à Nominativo. 4 Hæc nomina
quando regulariter formantur; *Nulli consilii sum, Ter. & Neuter*
sempre in præceptis Grammaticis secundum Regulam genera-
tionis reperias: e.g. *Templum est neutri generis, usitatus est, quam*
virius generis.

Prima Pars

EKS dat **EOS**; sed **EKS** dat **ei**; quod in **ei** cōit aut **I**.
Hoc Maro monstrabit nobis, *Ajaci Ollei*:

Ac alibi canit *Exubias indutus* **Achilli**.

Nomina in **OS** longum dant **O**; sic testis & *Apollo*.

Orpheus **Orpheus**. **Orpheus** (tribus constans syllabis) **Orphei**:
hoc secundæ, illud proprie tertiæ est declinationis. **Ab** *Achilleus*,
in Genitivo *Achilli*, hinc contracte *Achilli*. & Genitivus *Atticus*.

Dativus & Ablativus singulares.

Tertius & sextus formantur in **O** tibi casus.

EI quoque dat ternus Græce, si rectus in **EKS** fit.

Vento. **Orpheus** **Orphei**; hinc Virg.

Orphei *Calliopea*, *Lino formosus Apollo*.

Accusativus singularis.

EM poscit quartus; quandoque per **ON** loco Græca.

EKS **EA** vult; ab & **EKS** fit **EM**; rarissime **EON** fit.

ES etiam **EA** facit longum, velut *Ilionea*.

O quoque comperies; sic **Atbos** flectitur *Atbo*.

Ventum. **Synodos** **Synodon**. **Orpheus** **Orphea**. & **Orpheus** **Orphe-**
um. **Strymonia** matres **Orphea** esse rata, Ovid. **Ad monsem Atbo**,
Liv. more Attico; sic **Androgeos** **Androgeo**.

Nominativus, Genitivus, & Dativus plurales.

Primus pluralis fit in **I**; Genitivus in **ORUM**.

ON quoque Græcus habet: Casus tibi tertius & **IS** dat.

Festa lego per **IBKS**, licet **ORUM** deus Genitivo

Sæpius: hæc in **IKM** patrio quandoque videbis.

Venti. **Ventorum**. **Cimmerii** **Cimmerion**, ut apud Tibol. **Cim-**
merion etiam obscuras accessit ad oras. & **Ventis**. **Bacchanalia** **Bac-**
chanaliorum, vel (sed rarius) **Bacchanalium**, secundæ aut tertiæ de-
clinationis, sed in Dativo tantum **Bacchanalibus**.

Accusativus pluralis.

Plurali numero fit quartus in **OS** tibi casus.

EKS dat **EAS**, veluti, **Quis fidos Ibesseas odit**.

Grammatica.

1 *Ambō*, *Duo* neutri generis sunt masculique :

4 *O* mas interdum videas : vult tertius 1 *OBUS*.

1 *Ventos*. 1 *Virgili* sunt verba. 1 *Ambō ambā ambō* : *Duo, duā, duo*,

4 apud Poetas legas *ambo* pro *Ambas*. 1 *Ambobus, Duobus*.

TERTIA DECLINATIO.

CAP. V.

Tertia dat 1 varios fines : 2 *IS* rite Latinum

Formabis patrium; sed 3 *OS*, 4 *US* sibi Græca requirunt.

1 Una & sep uagiora recensentur terminationes tertiæ declinationis; sed undecim tantum literæ terminales; ut, *Thema, Sedile, Caro, Lac, David, Mel, Carmen, Pater, Lapis, Caput, Lux*. 2 *Sermo sermonis, Lapis lapidis, Pbyllis Pbyllidos, Eubo Ecbus*.

A. & E.

Semper 1 *A* mittit *ATIS* : vertes 2 *E* per *IS* Genitivo.

1 *Thema thematis, Sedile sedilis*.

O.

Addito *NIS* post 1 *O* : dat *INIS* muliebres 2 *DO*, 3 *GO*que :

Sic *Ordo, Margo cum Cardine, Apollo, Cupido*,

Turbo, Homo, ceu Nemo : tamen *linēdo* postulat *ONIS*.

ENIS habent 4 *Anio*, 5 *Nerio*que : facit *Caro carnis*.

Græca velut 6 *Dido* muliebria sic modo flectas,

US Genitivus habet, reliqui dant *O* bene casus.

Attamen hæc eadem poteris variare per 1 *ONIS*.

1 *Aquilo aquilonis, Hæc Formido formidinis, Hæc Virgo virginis*,
2 *Anio anienis ab Anien, Olim etiam Nerien, Dido didone*,
3 in reliquis casibus *dido*. 7 Dic etiam *Dido, didonis, didoni, &c*,

Y.

Moly facit patrium per *YOS* : sic 1 *Italia profer*.

1 *Nisy, nisyet*.

C. & D.

C. & D.

Lac tibi formabit lactis; bogudis Bogud optat.

David¹ davidis patrio, vel davidis effert.

¹ Davidis penultima ancipite.

L.

Additur *IS* post *L*: sed *LIS* jungunt sibi Mel, Fel.

¹ Animal animalis.

N.

Additur *IS* post *N*: tamen ² *ON* quandoque dat *ONTIS*.

³ *EN* neutrum dat *INIS*; velut hac quoq; macula Pecten,

ACano compositum; ut, Tubicen, Flamenque Sacerdos.

¹ Canon canonis. ² Phæton phætonis. ³ Flumen fluminis.

R.

¹ *R* capit *IS* patrio: Far farris postulat: Hepar

Hepatis: ac Volucer volucris: sic format & Acer,

Ac Alacer: Celeber per *BRIS* formato; Saluber

Sic vult, ac Imber cum natis, teste November.

In *TER* qua fiunt, per *TRIS* converte Latina;

Ue, Frater fratris: sic Mater cum Patre, Linter.

Ex ² Itiner *TINERIS* dat Iter: ³ Jovis optat habere

Jupiter: ac Lateris later; & Cor flexito cordis.

Donat *ORIS* Fecur, atque Femur, sic Robur, Eburque.

¹ Guttur gutturis. ² Iter itineris ab Itiner. ³ Jupiter Jovis ab antiquo Nominativo Jovis secundum cujusdam Poetæ versum,

Quem tremis ipse Jovis, quo nomina terrificantur.

A S.

¹ *AS ATIS* format: Mas vult maris: As dabit assis.

Hoc Vas vasis habet: vadis hic Vas: *ANTIS* habere

² Mascula Græca volunt: per *ADIS* ¹ muliebria flectas.

Hiscæ Ceras jungas, & quæ ⁴ communia noris.

¹ Pietas piatis. ² Gigas gigantis. ³ Pallas palladis. ⁴ Hic autem hæc Arcas arcadis.

E S.

1 ES mutabis in IS: *Græcus* dat *mulca* per 2 ETIS: *Junpe Quies, Locuples, Mansues. Per 3 ETIS Teges exit;*
Et Seges, Interpres, Præpes, Pariesque Abiesque,
Indiges, atque Aries, Perpes, Teres, ac Hebes addo.
 Cætera 4 masculini, aut generis communis; ut *Hospes,*
 Dant ITIS in *Patrio*, nisi normam eire reservant;
 Ut *Vettes verris, Vates Vatis*: per ITISque
 Flectendum *Dives, Sospesq., Superstes, & Ales*:
 5 Quæ Adjectiva vocant, saltem numero anteriore.
Pes dat EDIS; *Præses* dat IDIS, quod & omnia 6 nata
 A *Sedeo* poscunt. *Hires, Mercesque* dat EDIS.
Es eris, Præses prædis habet *Cererisque Ceres do.*
 7 *Pubes*, ut *puber*, per ERIS: *Bes beffis* habeto.

1 *Nubes nubis.* 2 *Lebes lebetis* penultimâ longâ. 3 ETIS penultimâ brevi, ut, *Teges* 4 *Limes limitis.* 5 *Dives, Sospes, Superstes,*
 & *Ales* in singulari Adjectiva, in plurali Substantiva habentur: non
 enim leguntur in neutro plurali. 6 *Obes obsidis.* 7 *Pubes puberis* à
Puber.

I S.

IS non mutabo: dat IDIS *Caspisque, Lapisque*;
 & 1 *Cassis* galeam signans, & plurima 2 *Græcæ,*
 Nonnulla interdum per 4 EOS per IOSve leguntur.
 IS habent quædam; quia rectus in IN quoque finit;
 1 *Delphis, Simois* legitur variata per ENTIS.
 an mutant in ERIS *Pulvis, Cusumisque, Cinisque,*
Vomis; quia in 6 ER quondam posuere vetusti.
 2 *Sanguis INIS*; quia *Pollen, Sanguen* habebant.
 3 *Lis*, dant ITIS cum *Sannis, junge Quiritem.*
 4 *gliris*; *Semis semissis* habebit.
 5 *Charis charitis* correptum dat genitivo:

6 *Navis* in genitivo *navis.* 7 *Cassis* i. e. *Galea, cassidis*: ut pro
 format Genitivum Nominativo similem, 1 *Paris paridis*;
 2 *antisyrandis, &c.* 4 *Harefis harefos* vel *harefos.* 5 *Delphi* vel
 6 *Delphi.* 7 quia olim *Pulvis, Cinis, Cusumer, Pomer.*

O S.

¹ OS OTIS format: *Ela, Glos, Mos, Ros* facit ORIS.

² *Arboris* ex *Arbos*; & *Honoris* tibi format ³ *bonoris*.

Plura his adjungi possent; sed regula nota est,

Flectere si cupias, ⁴ varios cognoscito fines.

Os oris loquitur, sed Os ossis roditur ore.

Dos flectas bodis; & Custos custodis habeto.

⁵ *Tbos, Mlnos, Heros, & Tros* formantur in OIS.

¹ *Cos cotis*. ² Ex *Arbor*. ³ Ab *Honor*. ⁴ jam vidimus *Sanguis* formare *sanguinis* à *sanguen*; *Pulvis* *putecris* à *pulver*, &c. ⁵ *Tbois, Mlnois, &c.*

U S.

US breviabit ¹ ORIS: sed longum Doctius optat

ORIS: huic jungas tu, quæ ² conformia noris.

¹ *Corpus corporis*, penultimâ brevi. ² *Melius melioris*; *Pejus* *pejoris*, &c. penultimâ longâ.

Dant ERIS *Hulcus*, ¹ *Acus, Vellus, Venus, & Genus*, atque *Viscus, Olnus, Fœdus, Scelus*, & cum *Pondere, Vulnus, Munus, Onus, Sidus, Latius, ac Opus, & Vetus* adde;
Et *Fumus, Rudus, Glomus*: olim sic quoque *Pignus*,
Sic habuit *Fœnus*: per ORIS nunc flectere oportet.

¹ Vide regulam de genere.

URIS habet *Tellus*; veluri ¹ monosyllaba; sed *Grus*,
Suscque *Uls*: *Intercus* dat *UTIS*: *liguris* *Ligus* optat.

Ortum à *Pus* dat *ODIS*; pro teste *Tripus* *tripodis* vult.

UDIS dant longum *Subscus, Incusque, Palusque*:

Sed *Pecus* hæc *pecudis*; *Pecus* hoc *pecoris* breve format.

Extendunt *UTIS* semper *Virtusque, Salusque*,

Quæque ¹ *Senex*, ² *Juvenisque*, & ³ *Servus* nomina donant.

Leus *landis*, *Fraus* *frandis* habet. Loca ⁴ *Græca* per *UNT* *io*.

¹ *Annus* *annis*; *Jus* *juris*, &c. ² *Senectus* *senectutis*. ³ *Juventus* *juventutis*. ⁴ *Servitus* *servitutis*, ⁵ *Opus* *opuntis*.

Y S.

YS dat YOS Græco, sed YIS bene more Latino.
 YNOS habent quædam, cum rectus in YN quoque finit.
 YS quoque YDOS videas; pro teste *Cblamys cblamydos* vulgo.
 1 *Eriany crinyos*, vel *crinyis*. 2 *Gorys gorynos à Goryn*.

BS, PS, MS, LS.

I posito inter BS & PS formes Genitivum;
 Monstrat *Arabs arabis*: verum polysyllaba semper
 E per I mutabunt; ut, *Cælebs cælibis*. *Auceps*
Aucupis optat; *Hyems hyemis*, *Puls pulsus* habebit;
 1 *Scip: stipis*.

NS, & RS.

Cum subit S post N. aut R, mutabitur in TIS;
 Hoc tibi monstrabit *Sors sortis*, *Amans & amantis*.
 DIS vult *Glans*, *Nefrens*; capitis 1 *Lens*, & folium 2 *Frons*,
 Et *Libripens*, *Discors*, *Concors*, & 3 cætera proles.
 4 *Elmins elminthos*; *Tiryns tyrynthos*. EUNTIS
 Optat *Jens* cum 4 prole; tamen, quod ab 5 *Ambio* ducit
 Ortum, per primam normam servabit IENTIS.
 1 *Lens lendis* pro vermiculo, seu pediculi pullo; at pro legumine
 dicitur *lentis*. 2 *Frons frondis* pro folio arboris; sed *frontis* pro ante-
 lore capitis parte. 3 *Vecors*, &c. 4 *Abiens abentis*; *Adiens ade-
 tis*. 5 *Ambiens ambicatis*.

T.

Caput est capitis; GIPITIS semper dato proli;
 Caput occipitis: sic 1 *Præceps præcipitis* vulgo.
 Ex *Pra* & *Caput*, ut quidam volunt; alii ex *Pra* & *Capio*. Sic
 2 *Præceps præcipitis*; *Biceps bicipitis*; at *Particeps participio*, ex *Part* &
Capio.

X.

X in CIS muto ; sic Tradux traducis edit.
 X in GIS vertunt Lex, Remex, Erux, Aquilexque ;
 Et Rex, Grex ; nec non his addas plurima i Græca.
 Impetigem jungas : verum polysyllaba si sint,
 E per I mutabis ; sic Vertex verticis effert :
 E tamen hoc retinent, Myrmex, Celoxque, Lelexque :
 Adjungas Vervex, Aquilex, Halexque, Resexque,
 Flecte Senex senis ; atque Supellex 2 LECTILIS optat.
 Nix ridis, & Nox noctis habet ; dant pauca per ACTIS.
 Conjugis à Conjux ; sed malim dicere Consux.

1 Spinx spingis, &c. 2 Supellex supellestilis ab antiquo Nominativo Supellestile. 3 Hilax hilastis. Ait Despanterius Briax formare britaxis, quoniam reverà Brianis sit Nominativus. Vid. Plin. lib. 34. Cap. 2. Hos quinque Decorum Colossi fecit Brianis. & Cap. 35. reperias Briaxidis in Genitivo.

Dativus singularis.

Tertius I præbet ; sic Phyllis phyllidi format.

Accusativus singularis.

1 EM quartus ternæ casus communiter optat.

1 Dux ducem.

EM dat & IM Puppis, 1 Navis, Clavisque, Febrisque,
 Et Restis, Turris : multum lege, 2 plura notabis.

1 Navem uberior est, quam Navis, & contra Turrim quam Turrem. 2 Cannabis cannabim.

IM formant Cucumis, 2 Buris, Vis, Pelvis, Amussis,
 Atque Sitis, Ravis, Tussis ; quibus adde Securis.

Junge etiam è Græcis quædam prout Virgilianus
 Hic tibi monstrabit verius — Tiberim Ebarimque
 Aut Ararim Parthus bibat, aut Germania Tigrim.

1 Legitur etiam Cucumin, & Cucumerem. 2 Burum etiam reperiri aiunt.

IM dare & IN quoddam vides. 1 Genesim, Genesimque.
YN quædam formant: nobis sit testis Erinys.

1 A Nominativo Genes.

1 Quæcunque in tergo Graecorum nomina crescunt,
Tu quantum casum flecti per A saepe videbis.
Phyllida monstrabit, quia ternus Phyllidi poscit:
Hinc est, quod voces plures poscant sibi fines;
Ut, Paris, & parida, & paridem, parin, atque parim vult
Nempe, quia est patrio, pariaos, paridisque, parisque.

1 Non sufficit, ut crescat Genitivus; e. g. Hæresis hæresios, non
tamen hæresin in Accusativo; quia Genitivus sit in OS parum: et
Gigas gigantes giganti, hinc giganta. Reperies tamen quædam in
OS purum, quæ Accusativum formant in A; ut, Heros heros,
heroa.

Ablativus Singularis Substantivorum.

E sibi sextus aver, quod rite Poemate monstrat.

At dabit I neutrum, si nomen in 1 AL vel in 2 AR sit,
Sicut 3 E: tolle Jabar, Sal, Far, & Nectar, & Hepar.

1 quoque; dat, cujus quartus fiebat in 4 IMve,
Aut 5 IN: sic Scrigillis cum Mugillis atque Canallis.

1 Hoc Animal animalis, Hic Hannibal Hannibale 2 Hoc Calcar Cal-
cari, Hic Hamilcar Hamilcare 3 Sedile Sedili. 4 Vis, Vim, vi. 5 Pa-
ris, Parin, Pari.

1 vel E formabis, cum quartus in 1 EM vel in IM sit.

His addas Pluis, Fastis, Pagil, & Vigil, Imber,

Tur Anguis, Avis, Postis, Vellis, cum Nepte, Supellex,
Atque Tridens, Classis, cum Civis, & Annis, & Ignis,

Si bene discutias doctorum scripta virorum,

2 Plura leges; sed in cautus 3 potiora notabis.

1 Clavis in Accusativo clavem vel clavim, hinc clave vel clavi.
Lux luci, Tempus tempori, Vesper vesperti, Rus ruri. Vesperti domum re-
vertor Ter. Rediens ruri rustici, Plauti. Sic Caribaginis dege-
re blativus est, non dativus, ut vulgo docetur. 3 Igne ubi a:ius est,
in rep. igni, &c.

Ablativus singularis Adjectivorum.

Adjectiva, quibus neutrum per ¹ E definit, I dant.

In quibus annumeres menses, ut, ² Aprilis aprili.

³ In reliquis E vel I: Plus pluri flectitur apte.

Semper E donabunt hæc Pauper, Sospes, & Hospes.

⁴ Sedulus advertas, quid mutet dia poësis.

¹ Hic aut hæc Mollis & hoc melle, hinc in Ablativo molli. ² Aprilis est Adjectivum, supprimuntur enim Menses. ³ Felix felice vel felici; Legens legente vel legenti. Negant tamen quidam dicendum esse Deo volenti; Augusto regnanti: & contra aiunt Memor formare memori tantum. ⁴ apud Poeta reperies E pro I, ut Mare pro mari.

Exiguum pleno de mare demit aqua. Ovid

*Nominativus pluralis masculini vel
fæminini generis.*

ES primus pluralis habet, Lapidēs tibi monstrat.

EIS aut IS tantum Tralleis, Sardeisq; requirunt:

Interdum & Gadeis, Alpeis; quibus addito Syriteis.

Nominativus pluralis neutri generis.

Quando A quando IA formandum.

Si fuit ¹ I sexto, vel ² E & I, ponas IA; verum

³ Pejori pejora dabit; ⁴ contormia junde.

Degener atq; Vetus pariter variare jubemus.

Pluria nunc raro; sed ⁵ Aplustria Aplustra que dices.

Si sextus tantum formabat ⁶ E, non IA ponas.

¹ Animal in Ablativo singulari Animalis; hinc animalia. ² Felix felice vel felici; hinc felicia. ³ Pejor pejore vel pejori; non tamen pejoria, sed pejora. ⁴ Reliqua Adjectiva Comparativi gradus, ut Doctior, Melior. ⁵ Hoc Aplustre in Ablativo aplustri; hinc aplustria; vel (ut alii volunt) aplustre: verum posterius venit ab hoc aplustrum. ⁶ Corpus corpore; hinc corpora: Caput capite, capita, &c.

Genitivus

Genitivus pluralis.

Græca per 1 ON flectas ; per & 2 UM per 3 IUMve latina.

1 Lampas lampadon ; Hæresis hæreson, &c. sed si more Latino declines, dic lampadum, hæresum 2 Capus caputum. 3 Sedit (seditium).

Quando IUM, quando UM formandum.

Effer IUM ; sextus prior 1 I vel E si dedit, aut 2 I.

Doctior excipias ; nec non 3 conformia cuncta :

Sic Memor, & Dives, Consors, quibus additur Uber,

Compos, & Impos, Inops, queis jungi Degener optat.

His addasque in 4 CEPUS Capiō dabit, & Facio 5 FEX.

Artificum nobis monstrabit, Participumque.

1 Felix in Ablativo felice, vel felici ; hinc felicium. 2 Animal animali, hinc animalium. 3 Reliqua Adj & va Comparativi gradus ; ut, Melior, Pejor. 4 Particeps ex Pars & Capiō. 5 Artifices ex Ars & Facio.

UM poscit tantum, cum sextus 1 E præbuit ante.

Tolle Quiris, Samnis, Linter, Caro, Venter, & Assis,

Ac Uter : interdum jungas 2 Fornaxque, Palusque.

1 Caput capite, hinc caputum 2 Aliquando Fornacium, Paludium.

Præbet IUM, cujus rectum duo consona claudunt ;

Hoc tibi monstrabunt Animansque, 1 Parenisque, Coborsque.

Interdum contracta leges, pro teste Cohortium.

Semper Hyem UM vult ; veluti polytyllaba cuncta,

In quibus est BS, aut PS ; ut Cælebisque Cyclopsque.

1 Parens, i. e. Pater, aut Mater, vulgo parentum, Parens, i. e. Obediens, sæpius parentium.

Tu per IUM flectas IS & ES parityllaba recto ;

Sedes sedis ; Mensis mensis ; tamen inde

Tolle Panis, Canis, Vates, Juvenis. Volucrisque :

Indolem & adiungas, nec non Prolem, Sobolemque.

Indoles, Proles, Soboles recto in plurali legas.

Flecte etiam per IUM, quæ sunt pluralia tantum ;
 Ut, Manes, Fores, Vires, Ires ; juncæ i Penates.
 Excipe Opes, Proceres, Lemures, Luceres, Celeresque,
 Et cum cælestibus 2 Majores, atque Minores,
 Primores ; & quæ dictis conformia notis.

1 Penatium & contrahe Penatum ; sic Optimates optimatum vel optimatum. Verum hæc & similia pertinent ad polysyllaba in AS. Singendum est enim Optimas optimatis ; de quibus mox. 2 Majores & Minores sunt Adjectiva Comparativi gradus, de quibus postea.

Formabis per IUM semper i monosyllaba : præter
 Ren, Splen, Fur, Pes, Crus, Lex, Rex, Grex, cum Nuce, Flot, Mos
 Dux, Vox, Sus, Laus, Fraud ; & forsitan 2 plura notabis.
 Bosque boum semper plurali dat Genitivo.

1 Cæcotium, Ars artium, &c. 2 Furum legumque ; Cat. At Piant.
 Legum atque jurtum fittor.

Nomina in AS per IUM raro polysyllaba flectas ;
 Ut, brevitās, Levitas ; nisi sit Gentile ; ut, Aquinas.
 Postremo advertas, quid mutet dia i poësis.

1 Cælestum pro cælestium : Virg. Cælestum vis magnâ jubet. 16 Fru
 Alitum pro Alitum : Alitum pecudumq ; genus (opor alius habebat
 Id. Sic, Macedum pro Macedonum, &c.

Dativus pluralis.

Tertius est in 1 IBUS : Bos bobus flectitur apte.
 Interdum babus videas : & sæpius IS dant
 Græcorum quædam, quod monstrat rite 2 Poëma.
 IN quoq ; comperies ; sic flectitur 3 Arcas in Arcas.

1 Lapidibus. 2 Poëma poematis vel poematibus : verum prius nom a
 nit ab antiquo nominativo Poëmatum. 3 apud Mart. Cap. Arcas Cor
 pro Arcasi, græcus dativos, pro Arcadibus.

Accusativus pluralis.

1 ES quartus pluralis habet ; sed cum Genitivus
 Formatur IUM, quartum vel in 2 EIS vel in IS quoq ; ponit

Quos fines semper Tralleis Sardis que requirunt.

As quoque formabit, cum quatuor A praebeat ante:
Lampas erit testis; sic lampada lampadas operat.

1 *Lapides*: Omnis in genitivo plurali omnium; inde omnes, omnesis, vel omnis: quod Solutio adeo familiare est, ut prima sit libri vox, & nunquam fere non utatur, *Urbes*, *Sedes*, *Partes*, pro *Urbes*, *Sedes*, *Partes*.

QUARTA DECLINATIO.

CAP. VI.

Numerus singularis.

Quarta duos fines; 1 *US* & 2 *U* dabit. 3 *US* Genitivus format; 4 *UIS* raro. Per 5 *U* tibi tertius exit. 6 *UM* poscit quartus: sic sextus in 7 *U* tibi casus. *UM* quarto, reliquis *U* casibus operat 8 *IESUS*.

1 *Fructus*. 2 *Genus*. 3 *Fructus*. 4 *Hujus anni gratia*. Ter. 5 *Fructus*. 6 *Fructum*. 7 *Fructu*. 8, *IESUS* tribus constat syllabis.

Numerus pluralis.

1 *US* primus pluralis habet; cui jungitur quartum. Dant 2 *U* *A* neutra per 3 *U* numero non flexa prior. Praebet 3 *U* *M* pariter; per 4 *IBUS* formato dativum. Dant 5 *IBUS*, *Arcus*, *Aqua*, 6 *Quercus*, *Lacus*, & *Specus*, *Arcus*, 7 *Tribus*, & *Partus*; sed *Partus* *IBUS* dat, *IBUS*que.

1 *Fructus*. 2 *Cornu* *cornua*. 3 *Fructum*. 4 *Fructibus*. 5 *Reperiri* usque aiunt *Quercibus*; It. *Cornu*, *Veru* habere vel *Cornubus*, *Veribus*, *Arcubus*, *Veribus*.

Necessaria Admonitio.

Adulus advertas quid mutet dia poesis:
Ipe etenim cauti de vocum i fine Poëz,
Medioque etiam tollunt; Quae gratia a curam,

Armorum

*Armerumque fuit vivis, inquit Maro: nec non
Parce 3 metu. Atque obiter noris, quod vocibus addant
Sape etiam Vates aliquid; sic Dicier aiunt
Pro Dici; & Retulit non raro Retulit edunt.*

1 *Negoti pro negotii. 2 pro Curram. 3 pro Metuli.*

QUINTA DECLINATIO.

CAP. VII.

1 *ES rectus; Genitivus EI; sic flecte Dativum.
EM poscit quartus; sic lextus in E tibi casus.
Primus pluralis cum quarto semper in ES flect.
ERUM dat patrius; ternum formabis in EBUS.*

1 *Res rei, veli, rem, re, res, rerum, rebus.*

NOMINA COMPOSITA.

CAP. VIII.

*Compositum, Simplexq; modo flectuntur eodem;
Pes pedis; inde Bipes pipedis formare licebit.*

Demitur 1 Exsanguis: nec 2 carmine plura recludam.

1 *Sanguis sanguinis; ac Exsanguis habet exsanguis in Genitivo.
2 Manus manus in Genitivo; ac Centimanus centimanus.*

Hinc obiter observes vocem compositam ex duobus rectis, seu
Nominativis declinari per utrumque; ut *Respublica reipublica, rem-
publicam, &c.* Excipe *Alteruter* in Genitivo *alterutrum*, non *alterutrus-
utrus*, in dativo *alterutro*, &c. secundum vulgarem verbum. *Alteru-
ter rectum nescis variare priorem.* Sic, *Leopardus*, in Genitivo *leopardi*,
non *leoni, pardi*. At vox composita ex recto & obliquo (i. e. in
Nominativo & quovis alio casu, excepto Vocativo) declinatur per
rectum tantum; ut *Jurisperitus, jurisperitus* &c. juris manente invari-
riato. Si vero componatur ex duobus obliquis, uterque manet inde-
clinabilis; ut *Hujusmodi*; nunquam *hujus modo*.

HET

HETEROCLITA SEM IRREGULARIA.

CAP. IX.

Quæ genus aut flexum variant, aliquo vel abundant,
Vel quæ deficiunt i Heteroclita nomine gaudent.

i Heteroclitum, ut aiunt, est *variatus*, *abundans*, vel *deficiens*. At
revera nulla est vox *variata*; nam e. g. *Vas* *vasis* vertit, & *Vasa* *vaso-*
rum secundæ declinationis *variatus* non est: *Vasa* enim non forma-
tur à *Vas*, sed à *Vasum*, *vasi*, quod apud Gellium & alios legas. Sic
Supellex in singulari *fœmininum*, in plurali *Supellectilia* *neutrum*,
non variat genus; nupote *Supellectilia* formatur ab hoc *Supellectile*.
De reliquis idem iudicium. sed vulgarem sequamur methodum.

*Variantis genus.**In singulari masculina, in plurali neutra.*

Mascula sunt primo numero, sed neutra secundo;

i *Menalus*; & *Pangeus*, *Dindymus*, *Ismarus*, atque
Tartara, *Taygetus*, sic *Tenara*, *Massica*, *Avernus*.

i Olim *Manalum*, hinc in plurali *Manata*, & sic de ceteris.

*In singulari masculina, in plurali masculina
aut neutra.*

Nunc i *Focus* atque 2 *Locus*, poterit quæis *Sibilas* addi,
Masculum, neutrumq; genus pluraliter edunt.

i In singulari hic *Focus*; in plurali hi *foci* vel hæc *foca*. 2 hic *Lo-*
cus, hi *Loci*, vel hæc *loci*: sed vulgo sic distinguunt inter *loci* & *loci*:
hi *Loci* pertinet ad artes seu argumentorum sedes, *loci* ad res vulgares.
Loci etiam in posteriore sensu sæpius usurpatur, ut Virg. *De ventre*
locos. Præterea *Locus* *variatus* non est; sed potius *abundans*; vel, si
placet, *Locus* *deficiens* est, caret enim singulari, sc. *Locum*.

In singulari neutra, in plurali masculina.

hic i *Cælum*, *Porrum*, 2 *Rastrum* pluraliter i dant.

i *Cælusque profundus*, Enn. ut ait Cb ris. 2 Interdum *Rastra* re-
Brica. D 10

*In singulari neutra, in plurali masculina,
seu neutra.*

Hoc 1 *Filium, Claustum, Frenum*, quibus adde *Capistrum*,
Mascula plurali numero, seu neutra reponas.

2 Hæc raro masculina sunt.

In singulari neutra, in plurali fæminina.

Hoc *Epulum* flectas; *epula* plurale requirit.

Delicium nec non flexum deposcit eundem.

1 *Balnea* dic, vel *Eds*; numerus prior *U M* sibi poscit.

2 Hoc *Balneum*, in plurali hæc *balnea*, vel hæc *balnea*.

Variantia declinationem.

1 *Vas* *vasis* ternæ pluraliter esto secundæ.

2 *Jugerum* amat flexum numero præcunte secundum.

Jugera plurali numero nunc tertius optat:

Jugeri in patrio videas, & *jugere* sexto.

1 Superius dictum *Vas* varians non esse, & *Vasa* *vasorum* formar
à *Vasum* *vasi*, non à *Vas* *vasis*; 2 Hoc *Jugerum* *jugeri* secundæ, in plu
rali hæc *jugera*, *jugerum*, *jugeribus* tertiz declinationis. Verum ho
non venit à *Jugerum*, sed ab antiquo Nominativo *Juger* *jugeri*
atque hinc *jugeri* in Genitivo & *jugere* in Ablativo in usu sunt
ideoque *Jugerum* varians non est, sed potius abundans, aut defici
ens.

DEFICIENTIA.

His deesse volunt numerum pluralem.

1 Propria plurali (2 nisi sint pluralia tantum)

Cuncta carere volunt. 3 *Frumenta*, 4 *Legumina*, & 5 *Herba*

Atque 6 *Metallorum* species, speciesque 7 *Liquorum*;

Nec non 8 quæ *Libræ*, vel quæ 9 *Mensuræ* adhibentur,

Adjungunt aliqui. 10 Tamen usurpare licebit

Plurali numero semper, cum postulat usus.

1 *Virorum*

1 Virorum, ut *Jacobus*; Regionum, ut, *Gallia*; Insularum, ut *Britannia*; Urbium, ut, *Edinburgum*; &c. 2 Hi *Parisi*, hz *Albana*. 3 *Triticum*. 4 *Pisum*. 5. *Ruta*. 6 *Aurum*. 7 *Lac*. 8 *Butyrum*. 9 *Pannus*. 10 Hæc tamen in plurali usurpantur, quoties requirit usus, e. g. *Sex fuerunt Jacobi scotorum Reges*. At (inquiunt) *Jacobus* hic proprium non est, sed commune seu appellativum. Sed *Jacobus*, qui *Jacobo* sexto est proprium, plurali destituitur. Et sic *Liber* hunc meum librum denotans plurali destituitur. De singulis vocibus idem ceteras.

Masculina plurali destituta.

Plurali careant *Aer*, *Pontus*, *Sopor*, *Ether*, *Hesperus*, & *Vesper*, *Sanguis*, *Limusque*, *Fimusque*, *Et Nemo*, *Gestus*, *Viscus*, cui jungito 1 *Mundus*.

1 Diligenter notandum hæc voces ad certas quasdam significaciones esse restringendas: e. g. *Mundus* pro habitu muliebri plurali destituitur, ac pro rerum universitate in plurali sæpius legas, ut *Democritus dixit plures fuisse mundos*.

Fæminina plurali destituta.

Fama, *Fames*, 1 *Lux*, *Culpa*, *Lues*, *Nex*, 2 *Gloria*, *Labes*, *Albus*, *Humus*, *Sitis*, atque *Salus*, *Plebs*, *Talis*, *Tabes*, atque *Strues*, *Soboles*, *Proles*; quæis junge 3 *Supellex*, *Sax*, *Cholera*, & *Bilis*, cumque *Indole*, *Pix*, 4 *Fuga* jungas; Sic *Brevitas*, *Levitas*, & quæ 5 conformia nominibus Mobilibus deducta suis; sic plurima quinquæ; Ut *Sanies*, *Rabies*; poteruntque his 6 millia jungi.

1 *Post septem lucas junius ætus erit*. Ovid. Verum hic notandum, quod si perius diximus, voces non in propria significatione accipiendas; nam *lucæ* hic sumitur pro *Dies*. 2 *Gloria* dispar, Cic. 3 *Supellex* in plurali neutrum est, sed raro usurpatur. 4 *Fugas* & *exilia* Tacit. 5 Reliqua nomina Abstracta, ut *Justitia* à *Justus*; *Pietas* a *pius*; *Segnitias* a *seguis*. Interdum tamen in plurali reperiuntur, ut, *Amicitia* apud Ovid. *Vulgus amicitias utilitate probat*. *Fides*, *Requies*, &c.

Neutra plurali destituta.

*Pascua, Salum, Fenum, Letum, Tubar, atque Macellum,
Ver, Cerum, Fel, Pus, Gluten, Vitrum, Barathrumque,
Atque Lutum.* Sunt, his qui longe plura notarunt.
*Si bene discutias doctorum scripta virorum;
Multa secus cernes, quam lex vult Grammaticorum;*

Masculina singulari destituta.

*Masculi generis. sunt hæc pluralia tantum;
Gancelli, Caut. 1 Gemini Superi, Inferi, & Antes,
2 Liberi, & 3 Annales. 4 Natales, 5 Codique-cilli,
Posteriores, item Loculi, 6 Majores atque 7 Minores,
Et Pugillares, Manes, 8 Lemures, Procereque.*

1 Horum quædam interdum in singulari reperias; ut apud Plur.
Geminus est frater tuus. 2 Liberi & parentis affectus, Quintil. 3. In
suo annali, Cic. 4 Natales hic pro nascendi genere accipiendum est,
pro die enim natali in singulari usurpatur. 5 Codiquecilli pro Codic-
icilli necessario metri gratia interponendum QNE, alioquin in quan-
titate erraretur. Mibi certe magis placuit præponere ET voci Co-
dicilli; sed ex aliorum judicio erratum hoc evitandum existimavi.
6 Majores est Adjectivum sc. homines majores natu, licet vulgo dica-
mus, hi Majores; i. e. Antecessores, seu homines prioris sæculi. 7
Minores Adjectivum etiam est, sc. minores natu homines. 8 Lemu-
rem apud Apul. reperias.

Fæminina singulari destituta.

*Nuptiæ, & Exequiæ, Nona, Idus, atque Calendæ,
Excubiæ, Gerra, Nuga, Scopæque, Minaque,
1 Literæ, & Exuvia, Therma, Trica, Tenebræque,
Feriæ, & Insidiæ, cum Cunis, Reliquiisque,
Antia, & Inferiæ cum Diris, Vindictisque,
Quisquiliæ, Phalera, Clitellæ, Induciæ, & 2 Edes.
Primitiæ cum Divitiis, & Gadibus, Alpes,
Manubiæ, atque Fæctiæ, Opes, Salebra, Scatebræque.*

1 *Littera* pro *epistola* hic sumatur; quod tamen apud Poetas in singulari reperias. 2 *Aedes* i. e. *Templum* in singulari usurpatur, pro *Domo* non item.

Neutra singulari destituta.

Mania, cum *Castris*, sic *Arma*, *Crepundia*, *Basira*, *Compita* cum *Flabris*, *Bellaria*, & *Lustra* ferarum, *Extia*, *Cibaria*, *Tesqua*, *Repotia* cum *Paropbernis*; *His* *Precordia*, & *Incunabula*, *Munia* jungas:

2 *Mania* sunt ternæ, sed cætera cuncta secundæ,
3 Cætera vix versu contingit dicere. 4 Verum
Interdum numero potentiur pauca priore.

1 *Lustrum* pro spatio quinque annorum in singulari legitur; ut pro ferarum spelunca, vel iupanari raro legi aiunt. 2 Hæc *Mania* trium manibus tertiarum declinationis; reliqua secundæ. 3 Innumera ferre sunt, quæ raro aut nunquam in singulari reperias; ut, *Biblia*, *Georgica*, *Bacchanalia*, *Mapalia*, *Magalia*, &c. 4 Jam vidimus ex his multa in singulari reperiri; semper memineris; Multa scem cernes quam lex vult Grammaticorum; apud Val. Flac. videas, *Harpe* *Mapali*.

Numeralia Singulari Carentia.

Pluralem numerum tantum *Duo*, *Tresque* tenebunt, & reliqui numeri, quibus est à 1 *Cardine* nomen; *Tot*, *Quot* cum natis *Aliquot*, *Quotquot*, *Totidemque* adjungas: nec non numerum, qui nomine gaudet *Distribuens*; poterit nobis monstrare *Quaterni*.

1 Numerus cardinalis, ut, *Quatuor*, *Quinque*, *Sex*, *Septem*, &c. 2 Numerus ordinalis singularem habet, ut *Quartus*, *Quintus*, &c. 3 Distributivus *Terni* vel *Ternarii*: sæpius tamen in singulari videtur; *septeno gurgite*, P. in.

Indeclinabilia.

Nec non flexa manent; *Tot*, *Quot*, cum 1 prole utriusque *ando* *Pedum*, *Nequam*, *Nugas*, *Hir*, *Fesque*, *Nefasque*, *Prestique*.

*Præstæque, Nil, Instarque, Nihil, queis jungæ Necessæ,
Sic Nautæ, Gummi, nec non 2 conformia cuncta.
His jungas numeros; veluti, Sex, Octo, Novemque.
Hinc Duo, Tres, 3 Unus volumus cum 4 Millia demi.
Ortaque de Centum, restem tibi pone Ducenti;
5 Literulas jungas, & voces 6 materiales;
Barbara multa itidem, capias pro teste Balaam.*

1 Totidem, Aliquot, Quotquot, Quotcumque. 2 Frugi, Sinapi.
3 Unus numerus non habetur; sed principium numeri. 4 Mille in
singulari indeclinabile, in plurali Millia millium millibus. 5 A, B, C.
Alpha, Beta. &c. 6 Voces materiales; i. e. voces acceptas pro li-
teris & syllabis, seclutâ significatione; e. g. HOMINEM est Accu-
sativus Casus: AMAT est servia persona.

*Nomina quibusdam tantum casibus destituta, aut
paucos solummodo habentia.*

*Inficis inficis tantum dat; 1 Suppetiæque
Suppetias format: 2 Repetundarum repetendis.
Tantundem solum tantum debet habere.
O 3 Mactæ & macti tantum: Fors forte; Luesque
Flecte lue atque luem: 4 Grati gratæ anteciore
Vult numero tantum grates pluraliter edit.
Deque Veru veruum collunt. Vice flecte, vicemque,
Atque vices vicibus: rectum removeto priorem
De 5 Precis atque 6 Opis, & 7 Frugis; queis Verberis addunt
Impetis, impete, & impetibus: Dica flecte dicamque,
Atque dicas: numero dic sexto Ambage priore,
Plurali vero Ambages ambagibus effer.
8 Vis, vis, vtm, vi dat, quondam has 9 vis, nunc fero vires.
Æs, Far, Jus, & Hyems, Rus, Tbus, Mel, cum Mare vulgo
Tres 10 similes casus tantum pluraliter edunt.
Quos etiam servare solent sibi nomina 11 quintæ:
Tolle Dies, & Res, Specios, Acies, Faciesque.*

1 Leges etiam Suppetiæ. 2 Repetundarum est Participium,
Adjectivum verbale, pro repetendis; & supprimitur Rerum. 3
perias Mactis apud Cat. 4 Grati in Genitivo, & Grate in Ablativo

singulari; & in Nominativo, Accusativo, & Vocativo pluralibus *Grates*. 5 *Pren*, unde *precis* in Genitivo, in usu non est. 6 *Ops* pro *Dea* in Nominativo legas; pro auxilio non irem. 7 Nominativus efficit *Frux*, sed non usurpatur. 8 *Vix* Dativo casere aiunt, sc. *vi*. 9 *Vex* contrahitur in *vis*, ut apud *Lucret*.

Et quo quisque magis vis multas possidet in se.

10 Nominativum, Accusativum, Vocativum plurales. Reperias, *Jas* apud *Plaut*. *Legum atque jurium filior*. 11 Nomina quinque declinationis carent etiam Genitivo, Dativo; & Ablativo pluralibus; ut, *Fides, Mactes*, &c:

Carentia Vocativo.

Quæ 1 referunt; ut, *Qui*: *quæ* 2 percontantur; ut, *Ecquis*: *Et quæ* 3 distribuunt; ut, *Nullus, Neuter, & Omnis*.

4 Infinita solent his jungi; ut, *Quilibet, Alter*:

Cuncta carere volunt quinto. 5 Pronomina quidam addunt: exceptis *Noster, Nostras, Mens, & Tu*.

1 Relativum. 2 Interrogativum. 3 Distributivum. 4 Indefinitum. 5 *Ego, Ille, Is, Hic, &c. Ac Cic. O rex illa, quæ tantas tenebras huic urbi attulisti!*

Quæ in Ablativo tantum legi solent.

Est Ablativus nonnullis solus in usu.

Permissu, Jussu, Promptu; quæ jungit *Rogatu*,

Natu: sic 1 *sponte, Astu, Noctuque, Diuque*:

2 Reperias *Sponte*, ut & alia in quibusdam casibus. Complura sunt, quæ admodum raro legas, nisi in Ablativo; ut, *Per, Jussu, Hortatu, Relatu*, &c.

Abundantia.

1 *Stentur Clypeus, Clypeum*; *Baculus, Baculumque*; *ignis, vel Tignum* jungas; sic *Pisæque, Pisum*, cum pene 1 innumeris, quæ lectio multa docebit.

2 Voces abundant vel solâ terminatione; ut, hæc *Arbor*, vel *Arborum*; vel solâ declinatione; ut, hic *Laurus*, in Genitivo *lauri* vel *lauribus*; vel terminatione & declinatione simul; ut, hæc *Hebdomada* *hebdomada*;

Hebdomada, vel hæc *hebdomas hebdomadis* : vel varie formando Genitivum, aut quemvis alium casum ; ut, *Parus* in Genitivo *Paridis* vel *Paris* ; *Clavus* in Accusativo *clavum* vel *clavum* : vel denique & genere, terminatione, & declinatione ; ut hoc *Colluvium colluvii*, vel hæc *Colluvio colluvionis*, aut *Colluvies colluviei*.

Diligenter autem notandum, licet in variis declinationibus reperiantur, non tamen semper per omnes casus variari ; e. g. *Domus* est secunda vel quarta declinationis, *domi* vel *domas* : ut *domo* in Dativo, *domi* in Vocativo, *domo* in Ablativo ; *domi* & *domis* in plurali in usu non sunt, secundum vulgarem versiculum, *Tolle me, mi, tu, mihi, si desinare Domus vis*. Præterea *Domus* & *domus* in Genitivo sic differunt : *Huius est Patris* Resp. *Domus* ; vel in cacumine *domus* ; non *domi*.

Hæc in secunda & quarta declinatione leguntur.

1 Multa tibi flexum dant quartum five secundum ;
Ut 2 *Domus*, & *Laurus*, *Ficus*, *Colus*, & *Penus* adde,
Et *Lacus*, & *Quercus*, *Pinus*, *Cornus*, *Montis*que,
Et quondam *Lectus* : sed tu potiora notabis.

1 Infiniti esset laboris omnes enumerare voces, quæ varie flexuntur. Quædam sunt primæ vel tertiæ declinationis ; ut, *Orestes*, *Orestes* vel *Orestis*. Quædam secundæ vel tertiæ ; ut *Oedipus*, *adipi* vel *adipodis*. Quædam tertiæ vel quartæ ; *Specus specoris* & *specus saltem* in quibusdam casibus. Quædam tertiæ & quintæ ; *Requies* *requietis* & *requiei*. Num vero *Avaritia* *avaritias* primæ, & *avarities* *avaritiei* quintæ, & similia sine abundantibus accensenda, sub iudice lis sit. 2 De *Domo* in regula superiore dictum.

Hæc Adjectiva sunt prima & secunda declinationis, vel tertia.

Adjectiva volunt seu ternam live secundam
Orta ex his fixis 1 *Limus*, 2 *Barba*, 3 *Arma*, 4 *Bacillus*,
5 *Norma*, 6 *Jugum*, 7 *Clivus*, 8 *Nervus*, 9 *Somnus*q; 10 *animus*.
Queis jungas 11 *Frænum* : multum lege, 12 plura notabis.
1 *Illinus* vel *illimis*. 2 *Imberbus* vel *imberbis*. 3 *Inermis* vel *inermis*.
4 *Imbecillus* vel *imbecillis*. 5 *Anormus* vel *enormis*. 6 *Biugi* vel
biuges. 7 *Declivus* vel *declivis*. 8 *Enervus* vel *enervis*. 9 *Insomnis*
vel *insomnis*. 10 *Unanimus* vel *unanimis*. 12 *Perennus* vel *perennus*.

De 1 Comparatione Adjectivorum.

CAP. X.

Modus formandi comparativum secunda declinationis.

Doctior à 2 *Docti* est : ita formes cuncta secunda.

Exceptiones.

Finia in 3 *DICHS*, atq; 4 *FICHS*, 5 *LOQUHS*, & 6 *VOLHS* optant

ENTIOR : atque *Bonus* *melior* : *Magnus* *dato* *major* ;

Atque *Malus* *peior*, sic *Nequam* *nequior* *effert* :

Parvus *Acce* *minor* : 7 *Multum* *plus* *dicere* *oportet*.

1 Tres sunt gradus comparationis, *Positivus*, qui rem sine excessu significat ; ut *Doctus* : *Comparativus*, qui rem cum excessu, sed non summo ; ut, *Doctior* : *Superlativus*, qui rem summo cum excessu ; ut, *Doctissimus*. 2 a Genitivo addendo *OR* 3 *Maledicus* *maledicentior*. 4 *Magnificus* *magnificentior*. 5 *Magniloquus* *magniloquentior*. 6 *Benevolus* *benevolentior*. 7 Non est comparativus, qui respondeat *Malus*, aut *Multa* : *Plus* enim in singulari est Substantivum.

Modus formandi comparativum tertia declinationis.

Fortior à 1 *forti* est : ita formes cetera terna.

Junior à *Juvenis* : 2 normam quandoque reservat.

1 à Dativo addendo *OR* ; ut, *Felix* *felici* *felicitior*, &c. 2 *Juvenior* *etiam* reperitur.

Modus formandi superlativum.

patrio *Docti* formes 1 *Doctissimus* apte.

non minus a terno *Forti* 2 *Fortissimus* *effert*,

1 a Genitivo addendo *S*, & *SIMUS*. 2 a Dativo addendo *S*, & *SIMUS*.

Exceptiones.

S mutant in *MILS* : *Facilis, Similisque, Humilisque* :
Raro 2 *Agilis, Gracilis, Docilis.* 3 *Sæpe* *L* geminatur.

1 *Facilissimus, Similissimus, Humilissimus.* 2 *Agilissimus* (æpius quam
Agilissimus, &c. 3 *Facillimus, simillimus, humillimus.*

Quæ *ENTIOR* efformant, pones 1 *ENTISSIMUS* apte.

1 *Maledicus, maledicentior, maledicentissimus; Magnificus magnifi-*
centior magnificentissimus, &c. At *Mirificus, mirificissimus.*

ER RIMUS adijunge; ut, *Pulcher pulcherrimus* edic.
Extimus Exter habet; quod & *extremus* bene format:
 Sic 1 *Citer* & 2 *Dexter*, quibus addas rite 3 *Sinister*,
 Dant *TIMUS*: atque *Vetus* variare 4 *veterrimus* operat.
Posterus in *postremus* abit: *Bonus optimus* edic:
Maximus 2 *Magnus*, sic *Pessimus* 2 *Malus* efficit.
Parvus amat *minimus*; *Nequam nequissimus* inque.
Plurimus 2 5 *Multus* semper deducere oportet.

1 *Citimus*, sed raro legitur. 2 *Dextimus*. 3 *Sinistimus*. Vossius
 putat *Dextimus* & *Sinistimus* esse positivi gradus. 4 ab antiquo no-
 mine *Veter*. sic *Maturus maturissimus* a *Matur*, sed *maturissimus* a *Ma-*
turus. 5 *Multus* sic comparatur, *Multus plurimus*, *multa plurima*;
multum, plus, plurimum: deest enim, ut ante dictum, comparativus
 masculini & feminini generis;

De adjectivis aliunde gradus mutuantibus.

Accipiunt aliunde gradus vocabula quædam;
Ultimus ulterior rite efformabis ab *Ultra*:
Intimus interior pariter variabis ab *Intra*:
Ante prior primus faciat; *Prope proximus* edic
Et propior. Nunc Marte tuo sic 1 cætera formes.

1 *Infra inferior infimus*, nam *inferus* vix usurpatur, *Supra superior*
supremus, *Supernus* enim raro legas.

De Adjectivis in US purum desinentibus.

Nomina in US purum prædictas spernere normas
 Consuerunt: his junge Magis cum Maxime, & apte
 Talia suppletâ formabis nomina voce.

1 Pius, non piior, secundum regulam generalem; sed, Magis pius,
 Maxime pius; sic Strenuus; non, strenuior, sed Magis strenuus, Ma-
 xime strenuus, &c. Interdum tamen præcipue in superlativo, Stre-
 nuior, strenuissimus; Piiissimus, vel, piensissimus.

Comparatio vocum indeclinabilium.

Non flexæ voces aliquando gradus variabunt.

Sepe, Diu, Docte, Sero, Bene, cum Male jungas.

Sapius, Dintius, Doctius, Sertius, Melius, Pejus.

Comparatio Substantivorum.

1 Fixa gradus variant, si tanquam Mobile ponas.

1 Nero neronior, i. e. Crudelis crudelior. Nero enim vir fuit
 crudelissimus.

*DEFECTIVA,**Carentia Positivo.*

Hæc viduata gradu sunt pauca sequentia primo;

1 Ultimus ulterior: Prior, & primus: Propiorque

Proximus: Ocyor atque ocysissimus adjiciatur.

1 Superius dictum positivum sic suppleri posse; Ultra ulterior,
 Ante anterior, &c. Ocyor autem suppleri debet voce Synonyma, i. e.
 idem significantie; sc. Celer, ocyor, ocysissimus.

Carentia Comparativo.

Multa gradu careant medio: velut 1 Inclutus, atque
 Fidus, & Invidus, Falsus, Bellusque, Sacerque.

1 Hæc etiam suppleas hunc in modum; Inclutus, Magis inclutus,
 Maxime inclutus; vel voce Synonyma, Fidus fidelior, fidelissimus;
 Infidelis.

Carentia Superlativo.

Multa gradu careant terno; pro teste *Adolescens*,
Atque Senex, *Juvenis*; cui *Dives*, & *Pluraque* jungunt.
Anteriorque addunt quidam; verum positivum
Anterus, aut *Anter* raro, aut vix videris unquam.
 & *Remissus*, *Optimus*, *Longinquus*, &c.

Annotatiuncula.

Sola Adjectiva comparantur, quorum significatio potest
 augeri, vel minui: nec ea omnia; e. g. *Almus*, *Claudius*,
Egenus, comparari non solent. Præterea, quædam Adjectiva
 quorum significatio revera augeri nequit, interdum compari
 ri videas, sc. ob majorem emphasin; ut, *Tuus tuissimus*,
Ipsè ipsissimus.

ANNOTATIONES IN NOMINA

CAP. XI.

Prima Nominis Divisio.

Nomen est { Substantivum; } ut; { Pater:
 { Adjectivum; } Paternus.

Subdivisiones.

Substantivum { Proprium; } ut; { Carolus.
 { Appellativum; } Rex.

Adjectivum { Comparabile; } ut; { Doctus.
 { Incomparabile; } Omnis.

Incomparabile { Interrogativum; } ut; { Quis.
 { Relativum; } Qui.
 { Partitivum; } Quisque.
 { Demonstrativum; } Ille.
 { Possessivum; } Meus.
 { Gentile; } Scotus.
 { Numerales; } Octo.

Numerale	{	Cardinale;	} ut ; {	Tres.
		Ordinale;		Tertius.
		Distributivum;		Ternus.
		Multiplicativum;		Triplex.

Complura alia enumerari possunt Nominis membra, seu divisiones, præcipue Adjectivi incomparabilis; cuiusmodi sunt, Particulare; ut, *Aliquis*: Infinitum; ut, *Quisquis*: Universale; ut, *Cunctus*: Negativum; ut, *Nullus*: Proportionale; ut, *Quotuplum*: Temporale; ut, *Bimus*: Ponderale, ut, *Binarius*, &c. Verum hæc omnia, ut & pleraque præcedentia plus molestiæ, quam emolumenti creant; oportet tamen, ut pauca de quibusdam dicamus.

De Nomine.

Nomen est pars orationis, quæ per genera, numeros, & casus flectitur sine tempore rem denotans; ut, *Lapis, Manus, Felix*, &c. Differt à Participio; quia Participium una cum significatione tempus etiam denotat.

De Substantivo.

Substantivum est, quod Verbo additum perfectum facit sensum; ut, *Da pennam. Video Præceptorem. Amo Patrem*, &c.

De Adjectivo.

Adjectivum est, quod sine Substantivo perfectum sensum non facit; ut, *Da dulce*, sc. *Pomum. Video ambulans*; sc. *Præceptorem. Amo meum*; sc. *Patrem*, &c.

De Proprio.

Proprium est, quod rei uni peculiare est; ut, *Carolus Scon-
prum Regi. Nec obstat, quod plures sint Caroli*: sic enim *Carolus* evadit Appellativum, seu commune.

Propri-

Proptium habet quatuor species,

{ Nomen.
Prænomen.
Cognomen.
Agnomen.

Nomen cuilibet convenit ; ut, *Petrus, Ioannes, &c.*

Prænomen honoris, aut discriminis gratiâ nomini præponi solet ; ut, *Marcus Tullius, &c.* Hinc originem duxerunt Magnatum tituli ; sc. *Duces, Marchiones, Comites, &c.*

Cognomen familiam, aut cognationem indicat ; cuiusmodi sunt, *Stuarti, Brissii, Hamiltoni.*

Agnomen ab eventu aliquo hominibus accidit ; Ovidius (ut aiunt) vocabatur *Naso* ; quia magnum habebat nasum : Scipio appellabatur *Africanus*, quia Africam devicerat. Notandum Agnomen sæpe in Cognomen transire : huiusmodi sunt pleraque nostratum Cognomina ; ut, *Websterus, Teylerus, Smitius, &c.* quoniam primi huius nominis Textoriam, Sutoriam, Ferrariam exercebant artem.

De Appellativo.

Appellativum est, quod multis commune est ; ut, *Homo, Lapis, &c.*

De Comparabili.

Comparabile est, cuius significatio potest augeri, vel minui ; ut, *Doctus, Doctior, Doctissimus.*

De Incomparabili.

Incomparabile est, cuius significatio augeri, vel minui non potest ; ut, *Omnis.*

De Interrogativo, Relativo. Partitivo, &c.

Interrogativum est, quo interrogamus : Relativum, quod ad aliquid præcedens relationem habet : Partitivum, quod partem multitudinis indicat, vel quod figillatim multa significat : Demonstrativum, quo aliquid demonstramus : Pos-

Sessionum.

sessivum, quod possessionem aut proprietatem aliquam significat: *Gentile*, quod patriam, aut gentem denotat: *Numerale*, quod numerum indicat: *Cardinale*, quod numerum integrum significat: *Ordinale*, quod certum quendam numerum denotat.

Secunda Nominis Divisio.

Nomen est { Primitivum; } ut, { *Amicus.*
 { Derivativum; } { *Amicitia.*

De Primitivo.

Primitivum est vox à nulla alia originem ducens, secundum opinionem Doctiorum; ut, *Terra*, &c. Sunt, qui vocem hanc à *Tero* deducunt; quia nimirum terra pedibus teritur.

De Derivativo.

Derivativum (vel potius derivatum) est, quod ab alia voce originem ducit.

Nulla autem certa regula tradi potest, qua Derivativa à Primitivis formantur, ut ex sequentibus exemplis patet: à *Iustus* fit *Iustitia*; à *Felix* *Felicitas*; à *Segnis* *Segnitie*; ab *Albus* *Albedo*; à *Pulcher* *Pulchritudo*, &c. Priora Concreta, posteriora Abstracta appellantur: Hæc Substantiva; illa Adjectiva sunt: Hæc qualitatem solum; illa etiam subjectum, cui inhzrent, denotant: *Albus* enim non solum Albedinem, sed etiam Parietem, Chartam, aut aliquid aliud, cui adhæret, aut inhzret, significat.

Derivativa sunt vel Denominativa, vel Verbalia: hæc à Verbis, illa à Nominibus originem ducunt.

De Denominativo.

Denominativum est, quod à Nomine derivatur; ut, *Iustitia* à *Iustus*; *Saluber* à *Salus*; *Pomarium* à *Pomum*; *Dumetum* à *Dumus*, &c.

De Verbalis.

Verbale est, quod à Verbo derivatur ; ut, *Leſſio* à *Lego* ; *Curſus* à *Curro* ; *Colonus* à *Colo* ; *Lavacrum* à *Lavo* ; *Fulcrum* à *Fulcio*, &c. De derivationis autem modo certa regula tradi nequit. Interdum dubites, utra vox fit primitiva, utra derivativa : num ſc. *Rex* à *Rego*, an *Rego* à *Rex* ; *Vox* à *Voco*, an *Voco* à *Vox* originem ducat.

De Diminutivo.

Ad derivativum reduci poteſt diminutivum ; ut *Libellus* à *Liber* ; *Homuncio*, vel *Homunculus* ab *Homo*.

Dicitur diminutivum, quia primitivi diminuit ſignificationem ; *Lapillus*, i. e. *Parvus lapis* : *Corculum*, i. e. *parvum cor*. Notandum tamen *Parvus lapillus* nil aliud ſignificare quam *Lapillus*, aut *Parvus lapis*.

Nulla poteſt certa tradi regula, qua diminutiva à primitivis formentur : complures autem ſunt terminationes ; ut ex ſequentibus pater. IO ; ut, *Senex ſenecio* ; TER, *Surdus ſurdaſter* : ELIS, *Equus equuleus* ; UM, *Negotium negotiolum* ; A, *Uxor uxorcule*, cum innumeris aliis.

Utimur diminutivis, vel ut verè quantitatem exprimamus ut, *Homunculo* pro *Nano* : vel modetiæ gratiâ ; ut, *opellus* quanvis ſit ſatis magnum opus ; *Ingeniolum*, licet ingenium ſit non ſpernendum. Vel denique contemptûs gratiâ ; ut *Grammaticaſter* appellatur, qui parum in præceptis grammaticis eſt verſatus.

Interdum ex diminutivo aliud fit magis diminutivum ; ut ex *Ciſta* venit *Ciſtula*, ſeu *Ciſtella* hinc *Ciſtellula* : à *Puer* *Puellus*, inde *Puellulus*.

Reperias aliquando Adjectivum Diminutivum Diminutivi diminuens ſignificationem ; ut, apud Val. Max. *Cuius parvulis filioli*.

Postremo notandum omne diminutivum poſſe dici derivativum ; ſed non contra.

Tertia Nominis Divisio.

Nomen est { Simplex ;
Compositum ; } ut. { Similis,
Persimilis.

De Simplici.

Simplex est, quod ex duabus vocibus non constat, saltem ex opinione Doctiorum; ut, *Lapis*, *Dominus*, &c. Novi quosdam asserere, hasce voces compositas esse: *Lapis* ex *Ladere* & *Pes*, quia pedem lædit: *Dominus* ex *Do*, & *Minus*, vel *Manus*, *Munus*, *Minas*, vel denique *Menas*, i. e. menses; quia sc. Dominus dat minus; i. e. parcus est erga malos: dat manus, i. e. opem fert miseris: dat munus, i. e. liberalis erga bonos: dat minas, i. e. minatur improbis: dat menas, quia resipiscendi spatium concedit hominibus. Ridiculos se præbent, qui hujusmodi nugis navant operam.

De Composito.

Compositum est, quod ex duabus vocibus conficitur; ut, *Omnipotens*, ex *Omne*, & *Potens*.

Modus compositionis est incertus. Interdum utraque vox manet integra; ut, *Respublica*, ex *Res*, & *Publica*. Aliquando littera mutatur, additur, vel auferitur; ut, *Corruptio*, ex *Cor* & *Ruptio*: *Reditus*, ex *Re*, & *itus*: *Coitus*, ex *Con*, & *itus*; licet hæc simplicia in ulu non sint.

APPENDIX.

De derivatione, & compositione quorundam Nominum irregularium, seu (ut vulgo audiunt.) Pronominum.

De derivatione Pronominum.

Decem habentur Pronomina primitiva; sc. *Ego*, *Tu*, *Sui*, *Ipse*, *Iste*, *Hic*, *Is*, *Quis*, *Qui*; & novem derivativa, sc. *Meus*, *Tuus*, *Suus*, *Noster*, *Vester*, *Nostras*, *Vestras*, *Cujus*, & *Cujas*.

Cujus. Hæc derivantur à Genitivo Primitivorum *Ego*, *Tu*, *Sui*, & *Quis*; ut, *Meus* à *Me*; *Noster*, & *Nostras* à *Nostri*; *Tuus* à *Tu*; *Vester* & *Vestras* à *Vestri*; *Suus* à *Sui*; *Cujus*, *a*, *um*, & *Cujas*, à *Cuius*.

De Compositione Pronominum.

Pronomen componitur ex Nomine & Pronomine; ut, *Aliquis*, ex *Alius* & *Qui*.

Ex duobus Pronominibus; ut, *Quisquis*: *Isthic*, vel *Istic*, ex *Iste* & *Hic*.

Ex Pronomine & Verbo; ut, *Quidvis*, *Quilibet*.

Ex Pronomine & Adverbio, seu voce indeclinabili; ut, *Nequis*, *Numquis*, *Siquis*, &c.

Ex Pronomine & Præpositione; ut, *Mecum*, *Tecum*, *Nobiscum*, &c. Quidam hæc Adverbiis seu vocibus indeclinabilibus annumerant.

Ex Pronomine & Conjunctione; ut, *Quisque*.

Vel denique ex Pronomine & Syllabica adjectione, ut loquuntur; cujusmodi sunt *Me*, *Te*, *Ce*, *Pte*, *Dem*, *Dam*, *Cum*, *Simque*, &c.

Egomet, *meimet*, *tumet*, *tuimet*; *sibimet*, &c.

Tute tete.

Hicce, *hujusce*, *hujuscemodi*.

Meapte, *tuapte*, *suapte*.

Idem ex *Id*, & *dem*.

Quidam, *quedam*, *quoddam*.

Hiccine, *baccine*, *boccone*.

Quicumque, *quæcumque*, *quodcumque*.

Quispiam, *quæpiam*, *quidpiam*.

Quis nunc præponitur, nunc postponitur in compositione; ut, *Quisnam*, *Ecquis*, &c. Ubi *Quis* postponitur, Neutrum plurale habet *A*, non *E*; ut, *Siqua*, *Aliqua*; non *Siquæ*, *Aliquæ*: Hinc fiat

Annotatiuncula.

Post hasce particulas; *Ec, Ne, Num, Si, Aliter*, sequuntur *Quis, & Qua*; non, *Qui, & Quae*: e. g. *Ecquis, Siquis, Numquis; Ecqua, Siqua, Numqua, &c.* non *Ecqui, Siqui, &c.* sc. in Nominativo singulari: dicendum quidem est, *Siqui Viri Siquae Mulieres*; at non. *Siqui Vir, Siquae Mulier*.

Quis, Nam, Quam, Quae, Piam, Putas sequuntur *Quis, & Quae*; non, *Qui, & Qua*: e. g. *Quisquis, Quisnam, Quisquam*; *Quaque, Quenam, &c.* sc. in Nominativo singulari: leges quidem in Ablativo. *Quanam, Quaque, &c.*

Dam, Vis, Cunque, Libet, sequuntur *Qui, & Quae*; non *Quis, & Qua*: e. g. *Quidam, Quaedam; Quilibet, Quaelibet*: non, *Quislibet, Qualibet, &c.* In Ablativo quidem videas *Qualibet, Quacunque*.

Postremo notandum complura ex hisce Nominibus in multis casibus non reperiri: e. g. *Quisquis* in Genitivo & Dativo non legitur; *Cujuscujus Cuius*: at in Accusativo *Quenquam*, & Ablativo *Quoque*: aiunt etiam reperiri *Quibusquibus* in Dativo plurali. *Quidquid* non usurpatur, ne bis interrogare videamur; sed illius vice utimur *Quicquid*. Infinita hujusmodi inter legendum notabis.

Quarta Nominis Divisio.

Nomen est { *Regulare;* } ut, { *Mucro.*
 { *Irregulare;* } { *Caro.*

De Regulari.

Regulare est, quod habet se secundum aliquam regulam generalem; ut, *Finita in O Masculina sunt*; *Hic mucro*. Item, *finita in o assumunt nis in Genitivo*; ut, *Mucro mucronis*.

De Irregulari.

Irregulare est, quod à communi, seu generali aliqua regula deflectit; ut, *Caro* secundum regulam Nominum in O esset

Masculinum, cum tamen Femininum sit: & regulariter formaret *Caronis* in Genitivo, cum tamen habeat *Carnis*: Sed de hisce passim jam dictum.

De Patronymico.

Patronymicum quasi Patris nomen; est dictio vulgo à nomine Patris derivata; ut, *Priamides*, i. e. *filius Priami*, nimirum *Hector*. Ab aliis etiam nominibus derivatur; ut ex tabula patet.

A Nomine.

Patris;	} ut, <	<i>Æacides,</i>	} i. e. <	<i>Peleus Æaci filius.</i>
<i>Avi,</i>		<i>Æacides,</i>		<i>Achilles Æaci nepos.</i>
<i>Proavi;</i>		<i>Æacides,</i>		<i>Pyrrhus Æaci pronepos.</i>
<i>Matris;</i>		<i>Phaenogenes,</i>		<i>Cebren Philyra filius.</i>
<i>Fratris;</i>		<i>Phaethonius,</i>		<i>Lampetia Phaethonis soror.</i>
<i>Filii;</i>		<i>Melagris,</i>		<i>Atubea Melagri mater.</i>
<i>Mariti;</i>		<i>Menelaus,</i>		<i>Helena Menelai uxor.</i>
<i>Regis;</i>		<i>Romulus,</i>		<i>Romani à Rege Romulo.</i>
<i>Dei;</i>		<i>Phobus,</i>		<i>Phobus Sacerdos.</i>
<i>Regionis;</i>		<i>Thessalis,</i>		<i>Mulier ex Thessalia.</i>
<i>Urbis;</i>		<i>Troas,</i>		<i>Mulier Trojana.</i>

Patronymicum quatuor habet terminationes; DES masculini; AS, IS, E feminini generis; AS. & IS tertiarum, DES & E primæ declinationis: declinandi autem forma ex sequente tabula patebit.

<i>AS ados;</i>	} ut,	<i>Pelias</i>	<i>Peliados,</i>	} sicut	<i>Lampas.</i>
<i>IS idos;</i>		<i>Æneis</i>	<i>Æneides,</i>		<i>Pyxis.</i>
<i>E es;</i>		<i>Nerine</i>	<i>Nerines,</i>		<i>Epitome.</i>
<i>DES a;</i>		<i>Maonides</i>	<i>Maonida,</i>		<i>Anchises.</i>

Nulla certa dari potest regula, quæ Patronymici formando modum scias: vulgo fit à Genitivo, sed plerunque cum additione, mutatione, aut ablatione litterarum, vel Syllabarum; ut ex sequentibus exemplis patet.

AS : Oeta, etc, hinc Oetias : Peleus Pelei, hinc Pelias, &c.

IS : Priamus Priami; hinc Priamis : Aeneas Aeneae; hinc Aeneis.

E : Nereus Nerei; hinc Nerine : Adrastus Adraستي, hinc Adraستine.

DES : Priamus Priami, hinc Priamides : Hector Hectoris, Hectorides : Peleus Pelei, Pelides : Menastius Menastii, Menastides, &c.

Est & quinta terminatio, sc. **ION**, sed rarior; ut, Japetion ab Japeto : Oedipodion ab Oedipode, &c. Atque hac terminatio est masculini generis.

De Præteritis, & Supinis Verborum.

LIB. II.

Prima Conjugatio.

CAP. I.

Regula generalis.

A VI præterito dabit, **ATUM** prima supino :
Hoc Vigilo monstrat vigilavi dans vigilatum.

Exceptiones.

Do dedit atque datum vulc; Stet stetit, indeque 1 statum,

Ex 2 Stet compositum stetit, atque stitum variabis.

Et Lavo dat lavi, lotum lautumque, lavatum.

Poto magis 3 potum : Juvo juvi, vix bene 4 jutum.

1 Cur produceretur **STA** in statum, dicetur in tertia Grammaticæ parte. 2 Adsto adsteti adstitum, vel etiam adstatum. 3 Potum usitatus

cuius quam potest. 4 Simplex iunctum raro usurpatur, adiunctum sapientius, quod in aliis Verbis notandum.

Dant *Ul*, *ITUM*que 1 *Cubo*, *Veto*, cum *Sono*; iunge *Crepere*,
Et *Domat*, atque *Tonat*. Melius sequitur 2 *Plico* normam:
At 3 *Proles*, quæ sit composita ex Præpositione,
Nunc *Ul*, *ITUM*que dabit: nunc format & *AVIT* & *ATUM*.
AVI, *ATUM* solum dant *Supplico*, *Replico*; sicut
Omnia, quæ parit 4 orta *Plico* cum Nomine iunctum.
Nulla supina creat *Mico*, dans *micui*: dato *Nexo*
Nexuit, & *nexum*; 5 ternæ quoque sæpe videbis.
Et *Seco* vult *secui*, *sectum*: *Erico* jungitur illi;
Et 6 *Neco*, quod melius per normam flectito primam:
E 7 reliquis non pauca leges pariter variata.

1 *Cubui* cubitum. &c. 2 *Plico* *plieui*, *pliatum*, vel *plieui* *plieitum*:
verum rarius legitur simplex *Plico* in temporibus à perfecto forma-
tis. 3 Composita à *Plico* cum Præpositione habent *Ul*, *ITUM*, vel
AVI, *ATUM*; ut, *Applico*, *Complico*, *Explico*, *Implico*. 4 Com-
posita à *Plico* cum Nomine habent *AVI*, *ATUM*; ut, *Duplico*, *Mul-*
tiplico, &c. 5 Interdum *Nexo* *nexis* tertie Conjugationis. 6 *Neco*
neui, *neum*; vel potius *necui* *necum*. 7 Pleraque Verba à prin-
cipali regula excepta per *AVI*, *ATUM* formata interdum reperias
ut, *Domo domui domum*: *Sono sonui sonatum*, &c.

Secunda Conjugatio.

C A P. II.

Regula generalis.

Præteritum per *Ul* flecti, per *ITUM*que supinum
Rite secunda cupit; *Moneo monui monitum*que.

Exceptiones.

Dat Doceo doctum : Teneo tentum : potiusque
 Misceo vult mistum, quam mixtum : Terreo tostum :
 Censeo dic censum : Pateo & passumque reflectas.
 2 Communem normam semper perfecta tenebunt.

1 Passum à Pateo potius, quam Pateo. 2 Docui, Tenui, &c.

B E O.

Præterito Jubeo jussi, jussumque supino.

C E O.

Luceo formabit Luxi, nullumque supinum.
 Mulceo, si flectas, Mulsus mulsumque tenebit.

D E O.

Ardeo dic arsi, sed rarius inde fit arsum.
 Mordeo præteritum geminans formato memordi ;
 Sic 1 Pendet, Spondet, Tondet : tamen ista supino
 Non geminans morsum, pensum, sponsum, dato tonsum.
 Prædeo dic prandi, pransum : vult Rideo risi,
 Et risum : Sedeo sedi sessumque tenebit.
 Quædeo formabit suasi suasum : Videoque
 Dat DI, SUM. stridi sic Strideo, tolle supinum ;
 1 Pependi, Spopondi, Totondi.

G E O.

Quatuor hæc, Urget, Fulget, cum Turgēt, & Alget,
 Dant 1 SI præterito, nullo comitante supino.
 Iugeo dat luxi luctum : sic Iugeo formes.
 Iugeo dic 2 frixi, sed rarius, absque supino.
 Exulgeo vult mulsus, mæltumque : Indulgeo poscit
 Mulsus, indultum ; quoties variare juvabit.

1 *Urſi, Fulſi, &c.* 2 Quidam formant *Frigni* : verum nec *Frigni* nec *Frigni* in uſu ſunt : apud Ter. ſi refringeris res.

L E O.

Deleo deleui, deletum dic ; *Fleo fleui*,
Ecſletum : pariterque *Pleo* formabitur illis
Polleo nil format : de 1 *Oleo* diſquirito gloſſam.

1 *Oleo olei olium, & oleui oleum* formare aiunt : Compoſita ſc-
 pius cui ſum ; *Aboleo aboleui abolitum* : *Adoleo* contrahitur *adui*,
 tum.

M E O.

Formabit *Timeo timui*, nullumque ſupinum.

N E O.

Dat 1 *Maneo manſi manſum* : *Nego neui*, & *ETIM*.

1 Sic Compoſita ; *Permaneo permanſi, permanſum, &c.* Notan-
 dum *Emineo, Immineo* & ſimilia non componi à *Maneo*, ut vulgo
 docetur, ſed à *Mineo* ; de quo ſuſius alibi.

Q U E O.

Præterito *Liqueo licui* vult abſque ſupino.
Torqueo formari *torſi tortumque* videbis.

I R E O.

Hereo, ſi ſectas, formato per *beſi*, & *beſum*.

1 *Careo* ſequitur generalem regulam, *carui, caritum* : errant, qui
 aiunt etiam habere *Ceſſum*. *Ceſſum* lumine lugens, Virg. certo cer-
 tius *Ceſſum* hic ſupinum non eſſe, eſt enim Nomen Adiectivum
 ut *Laeſus, Feſſus*, idem ſignificans quod *Orbus*, vel *orbatus*.

V E O.

Dic *Moueo movi motum* : 1 conformia junge.
Ac Caveo cautum, Faveo fautum. In *VEO* 2 neutra

Nulla supina dabunt; hoc nobis *Ferreo* monstrat.

3 *Connidet* *VI* *X*que dabit, nullumque supinum.

1 *Foveo* *fovi*, *fovi*, &c. 2 Quaedam neutra carent etiam praeterito; ut, *Flaveo*. 3 *Connidi* vel *connitui*; sed posterius in usu non est.

I E O.

Vult *Cicero* *i* *civi*, atque *citum*; *Vleo* *EVIT*, & *ETUM*.

1 *Civi* à *Cio* quare formari videtur.

Notatiuncula.

Quod dat *NI* *i* neutrale, caret plerumque supino:

Excipias *Caleo*, *Doleo*, *Taceo*, 2 *Valeoque*.

Adjungas 3 *Nocco*, *Careo*, *Mereo*, *Placeoque*.

1 Neutrum Verbum habens in praeterito *NI*, caret supino; ut *Madeo* *madui*. 2 *Valeo* raro format supinum *valitum*; ac saepius *legas* *Valiturnus*, quod inde formatur. Idem in aliis Verbis notandum, 3 *Nocco* activum potius videtur, quam neutrum: sic *Placeo*, & *Mereo*.

Tertia Conjugatio.

CAP. III.

Tertia Conjugatio Regulam Generalem non habet.

B O.

BO *BI*, *TUM*que facit; *Scabo*, *Lumbo* carento supinis.

Orta *Cubo* *CUBUI* *flecti*, *CUBITUM*que notabis.

Dant *PSI*, *PTUM* *Nubo*, *scribo*; quibus addito 3 *serbo*.

1 *Bibo*,

1 *Bibo bibi bibitum.* 2 *Accumbo,* & reliqua composita à *Cubo*, quæ assumunt *M*, sunt tertiæ conjugationis: *Accumbo*, & cætera sine *M*, primæ. 3 *Ait Despauterius Sorbeo habere sorpsi, sorptum, vel sorbui sorbitum;* cum revera *sorpsi sorptum à Sorbo* veniat. *Sputumque resorbas;* inquit Ioan. Sulpr. *Sorbeo* vero secundum regulam generalem secundæ conjugationis solummodo flexitur.

C O.

Ico CICTUM vult: *Vivco vici dato, victum.*
Vult Dico dixi dictum; sic *duco:* *peperci,*
Et parsum Parco; vel *parsi parsitum* habeto.

S C O.

In VI TUM muta 1 *SCO:* *Pasco daccibi pastum.*
 2 *Agnosco,* 3 *Cognosco* leges per *ITUM* variata.
Præteritum à Glosco nullum; cui iunge *Fatisco;*
 4 *Inceptiva* simul, nisi sint à simplice ducta.
Posco poposcit habet; *didici* quoque *disco* tenebit.
Compesco formabit *UI,* & *Dispesco:* *supino*
Quæ per 5 ITUM flexas, licet horum rarior usus.
Conquinisco dabit *conquexi;* aut absque *supino.*

1 *Cresco crevi cretum.* 2 *Agnitum.* 3 *Cognitum:* 4 *Convalesco* convaleui à *Convaleo,* *Conticesco* conticui à *Conticeo,* &c. 5 *Poscitum* *discitum, compescitum, dispescitum;* sed rarius legas.

D O.

DO migrat in *DI SUM:* *Scando dicitoscandi,*
Et scansum; pariter 1 simplex *Edo* flexitur illi.
Pando 2 etiam *passum:* *Eundo fudi dato fustum:*
Scindo scidi scissum vult: *Findo fidi dato fissum.*

1 *Edo* verbum simplex *edi esum* secundum regulam, & interdum *estum,* saltem in Compositis; ut, *Comedo comestum.* At *Edo* compositum ex *E,* vel *EX,* & *DO* format *Edidi editum,* ut postea patebit. 2 *Pando pendi passum* secundum regulam, vel etiam *passum.*

A Cado sic **cecidī casum** : conforme supinum.

Occido dat, **Recido**que : carent hoc cetera 1 nata.

Cedo monophthongum **cessi** **cessionem**que tenebit ;

At cum diphthongo formabit **Cædo** **cecidī**,

Casum : sed 2 soboles **CIDI** **CISUM**que : **pependi**

Et **pensum** **Pendo** dat : **Pedo** **pepedit** **ITUM**que.

1 **Accido**, &c. 2 **Occido** **occuldi** **occisum**.

Tendo **tetendit** amat **tensum**, **tentum**que frequenter.

Tundo facit **tutudi** **tunsum** ; 1 compositaque **tusum**.

Sido præteritum neicit, sed nata cooptant

A Sedeo **sedi** ; testes 2 **Consido**, **Resido**.

Rudo tenet normam ; sic **Strido**, sed abique supino.

1 **Contundo** **consusum**. 2 **Consedi**, **Resedi**, sed legitur apud Colum.

Patiemurque **picem** **confidere**, & cum **fideris**, &c.

SI SUM donabunt 1 **Ludo**, cum **Divido** **Rado**,

Sic **Claudo**, **Plaudo**, **Rodo**, cum **Irudere** **Lædo**.

Dat **Vado** **SI SUM** sed parcius : at bene 2 nata.

1 **Lusi** **lusum**, &c. 2 **Invado** **invasi**, **invasum**.

lefo
tun

Quod 1 **Do** componit, si ternæ jura reservat,

Et **DIDIT**, atque **DITUM** faciet ; velut **Abdo**, **Recondo**.

Hinc tamen an 2 **Credo** ducat primordia, **Leæor**

Viderit æquanimus : nobis tibi judice lis sit.

Dictamen **abscondi**, quanvis **abscondidit** inquit

interdum **Plautus** : per **ITUM** formato supinum.

erdun
com
a par
um.

1 Composita ex **Do** tertie conjugationis, habent **DIDI**, **DITUM**,

et, **Addo**, **addidi** **additum** : **Reddo** **reddidi**, **redditum**, &c. Quatuor

sunt tantum primæ, sc. **Circundo**, **Venundo**, **Pessundo**, **Satisdo**, de qui-

bus in prima. 2 Quidam aiunt. **Credo** componi ex **Certum**, & **Do** ;

alii ex **Cretum** ; Nonnulli ex **COR**, aut potius Græca voce **KHP**,

& **Do**. Num simplex, an compositum sit, nos latere haud inficias

mus ; hoc icimus, & sufficit, formare **Credidi** **creditum**.

G O & G U O.

1 GO vel GUO XI CTUMque dabit : tamen ista supinis
 N collunt 2 Pingo, Stringo, cum *Fingere* 3 Ringo.
Egit Ago, cum 4 prole sua formabit, & actum.
 Sed Deigo, Satago non admiscere supinum,
 Ambigo nil format : surrexi flexito surgo,
 Surrectum : Pergo pariter formabitur isti.
 In SI SUM Spargo, Mergo, Tergoque locabis.
 XI clango Ningo dat, & Augo, sed abique supinis.

1 Affligo affixi afflictum : Distinguo distincti distinctum. 2 Pictum
 &c. 3 Ringo in utro non est, sed Ringor. 4 Abigo abegi abactum,

Tango facit tergi, tactum : Frango dato fregi,
 Et fractum : Pango pegi, panxi, pepigique,
 Et pactum : pepigi nonnulli de Pago formant.
 Flecte Lego legi, lectum ; conformia I nata.
 2 Diligo dat XI, CTUM ; cui Intellego, Negligo jungas.
 Vult XI XUM Figo, cum Frigo dans quoque frictum.
 Dat Pungo pupugi punctum : sed Vergo supino,
 Præteritoque caret. Minxi mictumque requirit
 Meo ; licet Mingo veteres dixere Latini.

1 Colligo collegi collectum. 2 Dilexi dilectum.

H O.

Flecte Trabo traxi tractum : Vexi Vebo vectum.

L O.

1 LO dat præteritum per UI : Solo flexito cultum :
 Consulo consultum ; queis jungas Occulo. 2 Cello
 Vult celsum : molitumque Molo : sed Alo geminabit
 Altum dans, alitumque : prius tibi Syncopa format.
 * Nulla supinā Volo, Molo, quibus addito Nolo.
 Fello dabit velli, & vulsi, vulsumque : fefelli
 Fello petit, falsum : Tollo dat sustulit, atque

Sublatum

sublatum : pepuli cum pulsum Pello reposcit.

Sallo tacit Sallis falsum ; sic flectito Psallo.

Præterito psalli nullo comitante supino.

1 Molo molui, &c. De supino regula generalis non est. 2 Cello simplex in vii non est : sed Excello excellui excellum : sunt tamen, qui putant excellui formari ab Excello ; & Excelsum Nomen esse, non Participium : dicunt etiam Cello habere ceculi ; hinc Percello perculi : alii vero aiunt Perculi fieri per Syncopen pro Percellui.

M O.

2 MO per UI dat, ITUM : Tremo ponitur absque supino.

Emi, emtum dat Emo : pressi pressum Premo format.

In SI TUM O mutat Como, cui jungitur Promo,

Et Sumo, Demo : sic, 2 promsi flectito, promptum.

1 Fremo fremui, fremitum. 2 Alii Prompsi promptum, Compsi, comptum, &c. scribendum aiunt.

N O.

Flecte Cano cecini cantum : 1 compositaque CENTUM,

Et CINUI. Temno temsi 2 tentumque supino,

Saltem composito : Gigno genui genitumque

A Geno vult : Pono posui positumque requirit.

Flecte 3 Lino livi, cui conjungas quoque lini,

Atque litum : Sperno spreui spretum : dato 4 Sternō

stravi, cum stratum ; Cerno vix dicito crevi,

Et cretum : 5 soboles recte formabit utrumque.

Flecte Sino sivi, atque situm formato supinum.

1 Præcino præcinui præcentum : At Salust. Cornicines occurrerunt.

2 Tentum vix reperias, nisi in compositis, Contemtum, aut Con-

temtor : quod in aliis Verbis observetur. 3 Addunt etiam Levi : sed

hoc ab obsoleto Verbo Leo : hinc compositum Deleo. 4 Consterno con-

sternui, consternatum, consternare primæ ad animam pertinens. Con-

sternata multitudo, i. e. animo dejecta, Liv. Constravi constratum,

consternare rectæ, ad corpus accidens ; Constrata huius corpora, 5 Dis-

creto discrevi discretum.

P O.

1 PO PSI, PTUMque facit: Rupi, ruptum dabo Rumpo.
Dat Strepsa praeterito strepui, strepitumque supino.

1 Carpo carpsi carpium.

QU O.

Flecte Coquo coxi, coctum: Lingo dato liqui,
Lictum compositis; adfit pro teste relictum.

R O.

Quero quesivi, quesitum dat; Tero trivi,
Et tritum: vult Uro ussi, ac Ustum: dato Verro
Verri cum versum: cursum vult Curro cucurri.

Flecte Gero gessi, gestum: Fero dicito latum,
Atque tuli: furusque Furo, licet absque supino:
Sedulius monstrat; furuerunt iussa Tyranni.

Dat sevi Sero, deinde satum: 1 Nata EVIT ITUMque
Semino cum signent, aut Planto; ERUI sed & ERTUM
Formabis, quodies eadem diversa notabunt.

1 Composita à Sero mutant praeteritum, quodies mutant significacionem: e. g. *Assero*, i. e. prope/ero, *assevi*, *assitum*; ac *Assero*, i. e. *affirmo*, *asserui* *asseritum*.

S O.

SO format SIVI SITUM; pro teste Lasso.

Incesso 1 incessi: Viso visi dato, visum.

Depsuit à 2 Depso formabit. ITUMque supino.

Pinsuit, & pinsi, pistum, pinsum dato 3 Pinso.

1 Incessi pro incessi, & hoc pro incesso: sic & Lasso pro lasso
vi legas. 2 Depso obsoletum est. 3 Reperias Pinsum.

T O.

Pecto XII, XI, CTUMque dabit: sic flectito Necto.
Dant solum XI, XUM Flecto, Plecto. Meto pectis

Messui, & hinc messum : Mitto misi quoque missum.

Dic Verto verti, versum : Peto flecte petivi,

Arque ITUM : Sterto dat stertuit absque supino.

Nil format i sisto neutrum, nisi sto tibi supplet.

Activum Stetit, atque statum dare Gellius inquit.

i sisto neutrum mutatur sua tempora à sto ; sc. steti steteram, &c.

VO.

Vivo facit vixi, victum : Solvoque solutum,

Solvi ; sic Volvo : Calvo calvi, absque supino.

XO.

Texuit à Texo formes, cui jungito textum.

Verba in O purum desinentia.

IO.

IX CTUM formabant olim i Specto, Lacioque :

Horum compescis EXI donabis, & ECTUM.

Aspicio aspexi, aspectum dabit ; Allicioque
Allexi allectum ; Elicio licui dat, ITUMque.

i Specio, & Lacio obsoleta sunt.

Dic Facio feci, factum : jeci jacio vult,

Et jactum : Fodio fodi fossum : Fugioque

Vult fugi fugitum : Sapio sapui dat, & IVI,

sed ratio ; i Sapitum nunquam legisse recordor.

i Reperias Sapitura apud Andream Duncanum Grammaticum no-
ratem in Epistola ad Lectorem.

VI, ITUM Cupio : Capio cepi dato, captum :

Vult Rapio rapui, raptum : Pario peperique,

Et partum paritumque dabis : Quatio volo quassi,

Et quassum : i proles CUSSI, CUSSUMque tenebit.

i Excutio excussi, excussum.

U O.

Vult i UIO semper UI, dans UTUM : sed Pluo plui,
 Atque Plui ; raro quod Personale videbis.
 Vultque Ruo ruitum ; dat UTUM 1 proles tibi solum.
 Respue cum Metuo, simul a Gruo vel Nuo ducta,
 Nulla supina dabunt, ut, Congruo, & Ingruo monstrant,
 Annuo cum 3 sociis : Nutum simplex Nuo donat :
 A Lao flecte Lui luitum vix flecte supino.
 Vultque Struo XI, CTUM : Fluo fluxi dicito fluxum ;
 1 Acuo acui acutum, 2 Diruo dirutum. 3 Innuo, Renno, &c.

Quarta Conjugatio.

CAP. IV.

Regula Generalis.

IVI præterito dabit, ITUM quarta supino ;
 Ut, Scio vult scibi scitum ; sic cætera formes :

Exceptiones.

Vult 1 Amicit per UI, per XI quoque format, & ICTUM :
 2 Singultit vult singultum ; Sepelire sepultum.
 3 Venio dat venum ; Venio veni dato ventum.

1 Amicio amici vel amixi amictum. 2 Singultio, & Sepelio for-
 mant præteritum secundum regulam generalem Singultivi, Sepelivi
 supina etiam regulariter flecti reperias, & Singultum, Sepultum non
 nisi per Syncopen sunt. Dubitant tamen Grammatici, an ullibi re-
 periat vel Singultum, aut Singultitum ; de quo videatur Vossius. 3 Ve-
 nio ventui vel potius ventii, sed raro reperias ; Venum supinum non
 est, sed nomen. Nisi in illis quæ veno exerceant, Tacis. & alibi, Præ-
 sto veno irritamento gula. Et apud Apul. Me ventui subiectum. Hinc
 Venus

Venum ire ; Pessum ire ; i. e. ire ad Venum, ad pessum. De Pessum obiter hæc accipe. Ut de Pendo formatur Passus, pro Passus ; sic de Pendo formes Pessum pro Pensus ; i. e. pondero, ut apud Plaut. Ultra conditio est pensior, Virginem, an viam habere : Hinc pessum ire, i. e. ad fundum, seu inum locum descendere ; vel submergi, uti solet ponderolum : inde Plaut. Pessum premere. Et Pessum aare, seu Pessundare (in una voce) i. e. male tractare, vel etiam perdere.

Vincio dat vinxi, vincium, cui Sancio jungas.

Haurio vult hauri haurtum, ac haursum : Sepio sepsi,

Et septum : 1 Salio salui saltum dato ; proli

SULTUM : sed Salio, si Condio significaritur,

A sale deductum, formatur in IVIT, & ITUM.

1 Salio, i. e. Condio, vel sale aspergo, salui salitum tantum formatur ; ac Salio, i. e. Salio, tripudio, vel (ut ita dicam) me moueo, ut rana saltet, habet salui, saltum, vel salui salitum.

Sentio dat sensi sensum : vult 1 Rancio rausi,

Et rausum raro : fulsi dato Fulcio fultum.

Farcio dic farsifartum ; sic Sarcio sarsi

Et fartum : 2 campsi campsum sibi Cambio polcita

1 Legas etiam Ruceo rausui in secunda conjugatione ; hinc Rauceo. 2 Campsi campsum exoluerunt.

A Parlo proles, 1 Aperit quod monstrat abunde,

Præteritis ERUI donant, ERTUMque supinis.

At 2 Reperit per RI variari, ut Comperit, optat.

1 Aperui apertum. 2 Reperio reperi, Comperio comperi.

Præterito observes 1 Meditancia Verba carere :

Arturio, Esurio, cum Nupturio tamen aufer.

1 Ut, Dicturio, Scripturio, &c.

Annotatiuncula:

Haurio non raro ; sic Sancio, Cambio jungas ;

Pluraque per normam communem flexa videbis.

1 Haurio haurui, hauritum. 2 Amicio amicui, &c.

Verba Composita.

C A P. V.

Compositum, simplexque modo flectuntur eodem;
 Ut, *Docui Edocui* monstrat: sed syllaba semper,
 Quam simplex geminat, composito non geminatur;
 Ut, *Pello pepuli vult; Appelle appulis effer.*
 Hanc retinent proles ex 1 *Do*, 2 *sto*, 3 *Poscoque* 4 *Disco*;
 Ex 5 *Curro* pariter quaedam; queis jungo. 6 *Repungo*;
 7 Principium ullius nunquam duplicabo supini.

1 *Addo addidi.* 2 *Adsto adstiti*, de quibus jam 3 *Deposco depoposci.* 4 *Edisco edidici.* 5 De compositis a *Curro* certa regula tradi nequit; *Decurro, Excurro, Præcurro, Procurro* vulgo geminant, reliqua raro. 6 Solum *Repungo* geminat; *repugni*. 7 Nullum supinum geminatur: *Disco didici discitum*, non *didiscitum*.

A quoties mutatur in I, per E pone supina:
 Sic *Facio efficio*. hinc effectum rite docebit.
 Aut 1 *Ago*, 2 *Erango*, 3 *Cado*, 4 *Placeo*, cum 5 *Pangere*, 6 *Tango*;
 Sic 7 *Habeo tollas*, 8 *Sapio*, 9 *Salio*, 10 *Statuoque*.

1 *Adigo adactum.* 2 *Effringo effractum.* 3 *Occido occasum.* 4 *Duplico duplicatum.* 5 *Compingo compactum.* 6 *Contingo contactum.* 7 *Inhibeo indibitum.* 8 *Desipio desipitum.* 9 *Insilio insilium.* 10 *Instatuo instatum.*

1 Præteritis quæcunque carent, spoliabo supini.
 1 *Glisco* caret præterito, ergo & supino.

Verba in OR.

C A P. VI.

Præteritum formans activam fingito vocem:
 De *Moueo moui*, monitus fiat *Monitus sum*.
 Dic *Vereor* 1 *Vereo*, formabis & inde supinum.

1 Finge *Verbo* verui veritum secundum generalem regulam secundae conjugationis ; & hinc *Veritus* sum : 1r. in prima *Abominor*, fingatur *Abomino abominari abominatum* ; hinc *abominatus* sum. Et in tertia *Fungor*, fingatur *Fungo*, quod secundum regulam Verborum in GO habere *Funxi functum* ; hinc *functus* sum. Postremo in quarta *Potior* habet *positus* sum, quia *Potio* habere *potius positum* secundum regulam. In prima Conjugatione nulla est exceptio.

EXCEPTIONES.

In secundâ Conjugatione.

Dic *Fateor* 1 *fassus* : *confessus* *Confiteor*que.

Vult *Reor* usque *ratus* : *Misereri* & *Re* *miserus*. 2.

1 Secundum generalem regulam esset *fatitus* ; Quia *Fates* formaret *Fatui fatitum* ; Idem de reliquis cernendum. 2 Adveni nonnulli *Tueor* *tutus* vel *tutus* : verum hoc regulare est, illud à *Tuor* tertiæ.

In tertia Conjugatione.

Vult *Labor* *lapsus* ; *Nanciscor* *nactus* *habe* *bic*,
*Oblitus*que *Obliviscor* ; *Gradior* *dato* *gressus*,
 Et *questus* *Queror*, atque *Eruor* *fructus* *fruitus*que ;
 Dic *Pator* *passus* ; *perpe* *ssus* *Perpetior* vult ;
 Et *Nitor* *nisus*, *nixus*ve ; *Sequor*que 1 *secutus* ;
Utor *in* *usus* *abit* ; *formes* *Loquor* usque 2 *locutus* ;
 3 *Expergisci* *experrectus* ; *pac* *us*que *Paciscor* ;
Ulciscor *formes* *Ultus* ; *fess* *us*que *Fatiscor*.
 4 *Commis* *que* *niscor* *erit* *commensus* ; sic *Adipiscor*
Format *ad* *ptus* ; huic *Proficiscor* *junge* *profectus* ;
Aptus *Apiscor* *aver* ; *Nascor* *natus* *dato*, 5 *nasci* *turus* *ubique* *leges* ; *Morior* *sic* *mortuus* *apte*
In *moriturus* *abit* ; *ternæ* *est* 6 *Orior*, *sed* *oriri*
 7 *Infinitus* *habet* *dans* *ortus*, & hinc *oriturus*.

1 Vel *sequutus* 2 vel *Loquutus* 3 pro *Expergiscor*. 4 Pro *Commis* *niscor*, metri gratiâ ; nam *Commisiscor* in carmine Hexametro consistere non potest ; 5 metri gratia *Nasciturus* dividitur ; nequit enim sine errato aliter fieri. 6 *Orior* *oriri* tertiæ, vel *oriri* quæritæ Conjugationis ; sed Infinitivus *oriri* solum in quarta. 7 vel *Infinitus*.

In quarta Conjugatione.

*Metior agnoscit 1 mensus; nunc Ordior orsus,
Et nunc orditus profert: Assentior autem
Assensus vult; Experiorque expertus habebit.
Oppertior facit oppertus; Plauscoque 2 peritus.*

1 Reperias etiam *Metitus*. 2 pro *oppertitus*.

D E F E C T I V A.

CAP. VII.

PRÆTERITO careant *Fio*, *Fido*, 1 *Soleoque*,
Mæreo conjungas; sic *Audeo*, *Gaudeo*: quæ sic
Sunt supplenda, *Fui factus*, *fusus*, *solitusque*,
Mestus, sic *ausus*; quibus addas rite *gavisus*.

1 Apud *Salust.* reperias, *solui*, *Subsidis* neque ut *solueras* dispo-
sit.

Nil formant *Medeor*, *Liquor*, *Vescor*, *Reminiscor*,
Prævertor, *Ringor*, *Divertor*, *Diffiteorque*.

Ast aliunde petunt; sic dices *sum* 1 *medicatus*.
Marte tuo facile est nunc 2 cætera fingere posse.

1 Hæc Verba supplentur voce aliqui Synonyma, i. e. idem signifi-
ficante; e. g. *Medeor medicatus sum* in præterito à *Medicor*. 2 *Liquor*
licui, vel *liquidus sum*; *Vescor* *edi*; *Reminiscor* *recordatus sum*, *Præ-*
vertor præverti à *Prævertio*; de *Ringor* vix habeo, quod dicam: *Rin-*
go enim in usu vix est, quod esset *Rinui*: sit ergo, *Mæreo* *canino*
infleni. *Divertor* *diverti* à *divertio*: *Diffiteor*, *negavi*, vel *recuse-*
vel aliquid ejusmodi. Atque hinc est, quod voluit *Feris* forma
Percussi in præterito; & *Furo* *Insaniui*, cum tamen & *Feris* p
ferui, & *Furui* reperiantur, de quibus superius dictum.

Hæc tria Verba, *Odi*, nec non 1 *Novi*, 2 *Memini*que,
Præteritum signant, & præsens præteritiva
Sub voce, ut, *Novi*, quo significabitur apte
Tum scio, *tum scivi*: quæ 3 *Cæpi* jungier aiunt:
Atamen hoc præsens tempus non denotat unquam.

1 Reperias interdum *Noſco*, *Noſce ſeipſum*. 2 *Memento* & *mementoſe* in Imperativo uluſantur. 3 *Capi* nunquam idem ſignificat, quod *Incipio*.

1 *Dor*, *Furo*, *For*, *Der*, 2 *Fer*, vix unquam ſuſcipit uſus. Si numerare velis, poterunt hiſ 3 millia jungi.

1 Hæc raro in Verbis ſimplicibus reperias; in compoſitis videas; *Addo*, &c. 2 *Fereſt* à *Ferſaris*, *fere*, non à *Fero*. 3 Innumera ſunt Verba, quæ hoc, aut illo tempore, vel perſona ſaltem, deſtituuntur: E. g. *ſcio* non format *Sci* in Imperativo: latine non ſonare nec *Soleo* reperitur in futuro: quam, quaſo, habebit ſignificationem *Solebo*, cum omnis conſuetudo ſit de præterito? Hic igitur deſcribatur

Summa Reliquorum.

Indic. { Præſ. *Aio*, *ais*, *ait*, *aiunt*.
Imp. *Diebam*, *bas*, *bat*, *bamus*, *batis*, *bant*.
Perf. *Diſti*, *aiſti*.
Subjunc. Præſ. *Aias*, *aiat*, *aiatis*, *aiant*.

Indic. { Præſ. *Inquam*, vel *Inquilo* *quis*, *quit*, *quimus*, *quitis*, *quimus*.
Imp. *Inquiebat*, *inquiebant*.
Perf. *Inquiſti*.
Fut. *Inquies*, *inquiet*.
Imperat. Præſ. *Inque inquito*.

Edo ſequentia à *Sum* mutuatur.

Indic. Præſ. *Es*, *Eſt*, *eſtis*.
Subjunc. Imp. *Esſem*, *eſſes*, *eſſet*, *eſſemus*, *eſſetis*, *eſſent*.
Imperat. Præſ. *Es*, *eſto*; *eſte eſtote*.
Inf. Præſ. *Esſe*.

Pariter in Compoſitis *Comedo*, *comes*, *comeſt*, &c. *Page*, *apagete*; i. e. *abduc* *abducite*.

ſe, *abete*, *abeto*, *abeteſte*; i. e. *ſalve*, *ſalvete*,

auſum, *auſis*, *auſit*, *auſint*; i. e. *audeam*, &c.

do, *cedite*; i. e. *dic*, vel *da*; *dicite*, vel *date*.

Faxo, vel faxim, faxis, faxis, faxim; i. e. faciam, &c.

Forem, res, ret, remus, retis, rent; i. e. essem, &c.

Fore; i. e. futurum esse.

Ovat, ovans; i. e. triumphat triumphans.

Queso quesumus; i. e. oro, oramus.

Impersonalia Defectivis annumeranda.

Evenit, & Praestat, Restatque, Vacatque, Licetque, Sufficit, & Constat, simul Expedit, & Liqueat, atque
1 Stat, 2 Libet, atque 3 Placet, cum Conventu Accidit addas;
Pauit, atque Piget, Tadet, Pudet, Attinet, illis
Junge 4 Decet, 5 Miseret, Juvat, & Delectat, Oportet,
Pertinet, & Spectat. 6 Poterunt his plura notari.

1 Ut apud Ovid. Epist. 2.

Stat nece maturi tenerum pensare pudorem.

2 Vel Libet. 3 Diligenter notandum pleraque ex hisce Verbi
 impersonalia fieri, cum praepositionatur Nominativus; ut, *Ne Jupiter*
quidem placet omnibus. Item, *Non omnes arbuta juvant, humile/qu*
myrica; Virg. *Forma viros neglecta decet.* Ovid. Num vero *Decet*
 & *Juvat* in hisce phrasibus (*Pueros decet esse verecundos: Paucos ju*
vat invigilare studiis) sint Personalia, an Impersonalia, in media
 relinquitur: nam *Esse verecundos, & Invigilare studiis* funguntur
 vice Nominativi. Ita & hic, *Delectat me studere;* certum est
 constitui, *Studere delectat me.* Quod eodem redit, ac si dicat
studium delectat me. Aque ita *Stat* in prima annotatione
 Personale videtur; nam *Pensare tenerum pudorem maturi nece*
 Nominativus ante *Stat*, vel statutum est. De quo alibi. 4 Item, *Decet*
deceat. 5 Item, *Miseretis.* 6 *Lacet, Dolet, Nocet, Fugit, Praeterit,*
venit, Obest, Prodest, Conjert, Superest. &c. Verum haec omnia sunt
 Personalia, five Impersonalia appelles. E. g. *Obest saluti nostrae*
deceat. Nobis magis arridet Personalia vocare: nam, *Nostrum studium*
 idem est, quod *Nocturnum studium.* Sed hic est de lana caprina.

Verba (ut loquuntur) excepta actionis.

1 *Fulminat, atque Tonat, Ningit, Pluit, atque Coruscat,*
Vernat, & Aestivat, Gelat, Autumnatque, Hyematque,
Hybernat, quandoque Tonitruat, atque Pruinat,

*Grandinat, & Rorat, Noctescit, deinde Diescit,
Lucescit jungas; nec non a conformia cuncta*

1 Pleraque etiam ex his Verbis personalia nonnunquam reperias; cum scilicet metaphorice, seu in impropria significatione sumuntur, e. g. *Tyrannum fulminat, seu tonat, i. e. furit. Omnia jam vernant, i. e. florent.* 2. *Vesperascit, Avevesperascit, Crepusculascit, Diluculas, Diluculascit, Aurora, Lucet, Dilucescit, &c.* Vocantur hæc Verba exco^o et leu exco^o mix actionis, quoniam eorum actio in nostra potestate non est, sed soli DEO, seu Naturæ convenit. Hinc à quib^o buldam personis habentur; supprimitur enim Nominativus; sc. *DENS, vel Natura Fulminat, tonat, nungit, &c.*

ABUNDANTIA.

CAP. VIII.

Verbum, quod varie format sua tempora, abundat;

U^t, *Pungo pupugi vel punxi; de quibus ante Retulimus passim: jungas 1 Titubo, 2 Placeoque, Prandeo, cum ceno, Juro, Nubo, Miseretque, Et Piget, & Tædet, Pudet, & Libet, & Licet addas, Cum 3 multis aliis: quæ sic formare licebit; Prandeo dic prandi vel pransus sum: Licet optat est licitum, vel dic Licuit: sic 4 cætera profer.*

1 *Titubovi vel titubatus sum. 2 Placuit, vel placitum est. 3 Assensio, vel assensior, Impertio vel impertior, Lacrymo vel lacrymor, Reverso vel reversor, &c. 4 Ceno cenavi, vel cenatus sum: Juro juravi, vel juratus sum: Nubo nupsi, vel nuptus sum: Misere miservi, vel misertum est, &c.*

Notandum. Abundantibus non esse annumeranda, quæ diversas habent significationes, e. g. *Lego legas primæ, & legis tertiæ abundans non est, utpote diversa significet.*

De Impersonali.

Impersonale est, quod per unicam tantum personam variatur, ut, *Oportet, oportebat, &c.*

Quaedam sunt Impersonalia, quae non nisi in tertia singulari reperiuntur; ut, *Pœnitet, Piget, &c.* Quaedam etiam in tertia plurali; ut, *Decet, & decet*: *Puerum puerilia decet.* Quidam *decet* hic vocant Personale, quia habet ante se Nominativum: Omne Verbum (inquiunt) Personale habet ante se Nominativum: Impersonale non item. Per me licet. Fieri etiam potest Verba Impersonalia habere ante se Nominativum: e. g. *Miseret me fratris*; sc. *Conditio, aut vite status, aut aliquid ejusmodi.* *Piget me vita*; sc. *Cura, Molestia, aut Conditio.* *Pœnitet me peccati*; sc. *Commissio, Recordatio, aut Conscientia.* *Pœnitet me peccasse, vel Pœnitet me, quod peccaverim.* *Me peccasse*; vel *Quod peccaverim*, Nominativus est ante *Pœnitet*, æque ac, *Quod peccaverim* in hac oratione, *Mordet vel vexat me, quod peccaverim*, Nominativus est ante *Mordet, vel Vexat.*

De Verbis in O desinentibus.

, & Ex tabula patet Verba in O esse vel activa, passiva, aut neutra.

De Activo in O.

Dr Activum est, quod passivam formam admittere potest; Im Doceo doceor.

De Passivo in O.

Pauca tantum sunt passiva in O; sc. *Fio, Veneo, Liceo, Exuo, & Nubo.* *Fio* quidem passivum est, pro *Facior*; de reliquis habitatur. Certum est *Nubo* in sua propria significatione esse activum; idem sc. quod *Velo.* Vultumque obnubit ami-
D Virgo. Solebant autem sponsæ vultum velare seu obnu-
bre; cum ad sponsum adducerentur. Aliunde etiam *Vapido*
Idem

idem esse, quod *Ploro*, aut *Lugeo*; et non quod *Verberor*. Cur autem *Exulo* sit passivum, non equidem video; ni forte, quia patitur, qui exulat. Sic *Luo* passivum erit, quia puer, qui poenas luit, patitur.

De Neutro in O.

Neutrum est, quod passivam formam non admittit, ut *Valeo valeor* non format. Verum est, quaedam Verba neutra passivam formam admittere; ut, *Lacrymo lacrymor*; sed eadem hic manet significatio; aut, quod eodem redit, utrumque est verbum neutrum; aut, si placet, posterius deponens est.

Notandum Verbum neutrum admittere tertiam personam singularem sub passiva forma; ut, *Curritur, curriebatur, cursum est, vel fuit, &c.* Sic *Stat, Statur, Luditur, &c.* i. e. *Statimnes currunt, eunt, stant, ludunt. Vel, curritur à me, i. e. curro; curritur à te, i. e. curris, &c.* Verbum etiam passivum in hoc sensu usurpatur; ut, *Legitur, Scribitur*; Item neutrum in OR; ut, *Philosophatur*. At deponentia activæ significationis hanc loquendi formulam non admittunt: e. g. si quis plures interrogaret, quid ageretur; non liceret respondere, *Loquitur*. Erraret ergo, qui diceret, *Qua mensurâ alius mensi fueritis, eadem vobis remetietur*. Sed dicendum fuit *Eadem vobis remetientur alii*.

De Verbis in R Desinentibus.

Verbum in R est Passivum, Deponens, & Commune.

De Passivo.

Passivum est, quod activam formam admittit; ut, *Doceri docto*.

De Deponente.

Deponens est, quod activam formam non admittit, & est vel activæ significationis; ut, *Loquer*; vel neutre; ut, *Philosophatur*.

De Communi.

Commune est, quod activam formam non admittit, & est vel activæ vel passivæ significationis; ut, *Osculor*, i. e. *do*, vel *recipio oscula*. Hujusmodi sunt *Adulor*, *Amplector*, *Hortor*, *Solor*, *Obliviscor* cum multis aliis.

Deponens & Commune in hoc conveniunt, quod neutrum activam formam admittit; differunt vero, quod quadam ex deponentibus neutram habeant significationem, alia activam; omnia autem Communia activam, vel passivam; licet raro quidem passivam, nisi in Participiis.

Diligenter notetur Verba tam Deponentia, quam Communia formare pleraque Participia tanquam fierent in *O*: e. g. *Proficiscor proficiscens*, *Profecturus*; *Hortor hortans*, *hortaturus*, & in supino *hortation*. Nonnulla quidem passivam formam sequuntur; ut, *Sequendus*, *Hortandus*, *Amplectendus*, &c. Cum sc. passivè sumuntur.

Annotatiuncula.

Vulgares hæc Verborum descriptiones tradidimus habitæ ratione tum ad ipsorum terminationes, tum significationes. Si vero significationem tantum respicias, Verbum est Activum, Passivum, vel Neutrum, sive absolutum.

Quædam autem Verba (respectu significationis scilicet) nunc activa sunt, nunc neutra: e. g. *Differre colore*; & *Differre negotium*. Item *Morari sub dio*; &, *Nil purpuram moror*. In prioribus orationibus *Differo* & *Moror* neutra sunt; in posterioribus, activa.

Notetur igitur hanc Verbi activi definitionem; *Est, quod passivam formam admittit*, non convenire omni verbo activo: Nam *Maneo* apud Ter. *Quem hic manes*, activum est, nec tamen utimur, *Manet*. Pariter illa Verbi neutri definitio, *Est, quod passivam formam non admittit*, omni Verbo neutro non quadrat; e. g. *Offendere ad lapidem*: hic, *Offendo* est neutrum; utimur tamen *Offendor*. Ratio autem est; quia nec Verba ita sunt neutra, ut alias activa sint; ut, *offendo*
animum

animum tuum : & priora ita activa, ut alias neutra ; ut, apud
Hor. Manet sub Jove frigido venator.

Postremo diximus Verba Deponentia & Communia non
 admittere vocem in *O* ; ut, *Comitor* ; cum tamen non raro
 reperias, ut apud *Ovid.* sed in eadem significatione.

Et Romana utinam comitarent castra puella.

De Verbis in *M* desinentibus.

Unicum Verbum *Sum* cum Compositis in *M* definit ; ut
Absum, Adsum, Praesum. Solet hoc Verbum vulgo vocari
Substantivum, quia aliis substantiae, & interviri ; ut, *Amor am-*
atus sum, vel fui : *Amor* enim proprio caret praeterito ; & Ver-
 bo *Sum* suppletur.

Secunda Verbi Divisio.

Verbum est { Primitivum ; } ut, { *Horreo.*
 { Derivativum ; } { *Horresco.*

Sex Derivativorum forma.

Denominativum ;	} ut, {	Lignor,	} i. e. {	Paro lignum.
Imitativum ;		Patrisso,		Imitor patrem.
Inceptivum ;		Calesco,		Incipio calere.
Frequentativum ;		Clamito,		Clamo saepe.
Desiderativum ;		Dicturio,		Cupio dicere.
Diminutivum ;		Sorbillo,		Sorbeo parum.

De Denominativo.

Denominativum dicitur, quod à Nomine venit ;
Aquor, i. e. paro aquam.

De Imitativo.

Imitativum est, quod imitationem significat ; ut *Gracior*
 vel *Gregor, i. e. Gracos imitor.*

Imitativum

Imitativum dici potest Denominativum, quia à Nomine venit; sed Denominativum non potest dici Imitativum.

De Inceptivo.

Inceptivum (quod et Inchoativum dicitur) formatur à secunda persona præsentis Indicativi addendo syllabam CO; ut, *Ardeo ardes*, hinc *Ardesco*; i. e. incipio ardere; *Tremo tremis*, *tremisco*; i. e. incipio tremere. Atque hunc vides, cur Inceptivum vocetur, quia sc. actionem incipit. Solum *Hio* habet *Hisco* contractum pro *Hiasco*.

Verba Impersonalia eodem modo formantur; ut, *Miseret Miserescit*, à *Misereo miseret*.

Quædam à Nominibus deduci aiunt; ut, *Ægresco*, *Repueasco*, *Senesco*; ab *Æger*, *Puer*, *Senex*. Eodem redibit, si ab hisce Nominibus, vel ab inusitatis Verbis, *Ægreo*, *Repuero*, *Sereo*, originem habere dicas.

Omnia Inceptiva Verba sunt Neutra: Activa ergo in SCO Inceptiva non sunt; ut, *Disco*, *Posco*. Omnia autem Verba in SCO sunt tertiæ conjugationis.

Ex hoc disticho videas, quomodo formandum sit Verbum Inceptivum.

CO sibi subjiciet Thematicis persona secunda:
Sic *Ferves fervesco* facit, sed tollitur *Hisco*.

De Frequentativo.

Frequentativum (quod et Iterativum dicitur) est, quod frequentem actionem denotat; ut, *Cursito*, i. e. sæpe curro; vel huc, illucque discurro.

Formatur à supino in U, mutando U in O; ut, *Dico*, dictu, inde *Dicto*. Si vero supinum fiat in ATU; converte ATU in ITO; ut, *Clamo clamatu*, hinc *clamito*.

Quædam hunc modum non servant; ut, *Ago*, agn; non tamen secundum regulam *Acto*, sed *Agito*: Sic *Nonatu*; inde non *Nito*, sed *Nato*. Quidam hæc formant à secunda persona præsentis Indicativi delendo S, ut, *Ago agis*, *agito*:
Fugio

Fugio fugis, fugito: Quero queris, querito. Et si in R definiunt, fingunt vocem activam; ut, *Loquor, loquo, loquis, hinc loquitor.* Ubi notandum, si Primitivum fiat in OR, fiet etiam Derivativum; ut, *Minor minatus, hinc minitor.*

Interdum ex Frequentativo aliud fit magis frequentativum; ut, à *Dico dictu* fit *dicto*; & ab illius supino *dictatu* venit *dictito*.

Omnia Frequentativa sunt primæ Conjugationis. Quidam excipiunt *Nexo*, & *Viso*, quæ num frequentativa sine necne, Lectoris esto iudicium.

De Frequentativo seu Iterativo metricè descripto.

Sic Iterativum formes ITO fiat ab ATU.

U per O mutabunt bene cætera Verba supini.

Si fuit OR manet OR; veluti *Tutor, Minitorque.*

Prætereunt legem, *Nato, Querito, Fundito, Scitor,*

Sciscitor, atque Agito, Sector, Loquitor, Pavitoque,

Cum paucis aliis. Sunt cuncta frequentia primæ.

De Desiderativo.

Desiderativum, seu Meditativum formatur à supino id est addendo RIO; ut, *Dico dictu, hinc Dicturio*: vocatur autem Desiderativum, quia desiderium denotat; ut, *Esurio*, i. e. cupio edere.

Quædam à Nominibus derivantur; ut, *Syllaturio*, apud Cic. *Adolescenturio*, apud Laber.

Non omnia in RIO, seu URIO sunt Desiderativa; ut, *Ligurio, Scaturio* desiderativa non sunt; quia desiderium non significant; vel etiam, quia non corripunt U ante RIO, ut fit in veris desiderativis. Ajunt etiam non omnia desiderativa fieri in RIO; nam *Capto* desiderativum est; significat enim *Cupio capere*.

De Desiderativo seu Meditativo metricè descripto.

Dicturio formans à posteriore supino,
Adde RIO semper ; sic *Dictu dicturio vult.*

De Diminutivo.

Diminutivum fit in ILLO ; ut, *Cantillo, Sorbillo* : vocatur Diminutivum ; quia Primitivi diminuit significationem, ut, *Cantillo*, i. e. parum, seu tenui voce canto. Diligenter tamen Notandum omnia hæc Verba non raro eandem habere significationem cum primitivis ; ita ut *Clamito* idem significet, quod *clamo* ; *Conticesco* idem, quod *Conticeo*. Ede tamen cum *Esurio* idem significare non potest.

Tertia Verbi Divisio.

Verbum est { Simplex ; } ut, { *Duco.*
 { Compositum ; } { *Adduco.*

De Simplicis.

Simplex est, quod ex duabus vocibus non componitur, saltem secundum opinionem Doctiorum ; ut, *Amo, Lego, &c.*

Num vero hæc, & similia, sint Composita, an simplicia, lectoris esto judicium ; *Curo* à *Cor*, & *Ilro* ; quia cura cor arit : *Perdo* à *Pessum* & *Do* : *Surgo* à *sursum* & *Ago* : *Credo* à *Certum* vel *Cretum*, aut *Cor* & *Do*, &c. Fieri potest, ut *Mentiri* sit contra mentem ire. In hisce, & similibus per jocum potius, & lulum, quam serio cum discipulis agerem.

De Composito.

Compositum est, quod ex duabus vocibus constat ; ut *Perlego*, ex *Per*, & *Lego*,

Verba varie componuntur.

Primo, ex duobus Verbis ; ut, *Calefacio*, ex *Caleo*, & *Facio* ; nisi forte dicas, ex *Salidus*, & *Facio*.

Secundo, ex Nomine & Verbo : ut, *Belligero*, ex *Bellum* & *Gero*.

Tertio, ex Præpositione & Verbo ; ut, *Produco*, ex *Pro*, & *Duco*.

Quarto, ex Adverbio & Verbo ; ut, *Benedico*, ex *Bene*, & *Dico*.

De modo componendi.

Componendi modus est incertus : Interdum utraque vox manet integra ; ut, *Ab eo* ex *Ab*, & *Eo*. Interdum literæ mutantur, adduntur, vel demuntur ; ut, *Corripio*, ex *Con*, & *Ripio*. *Redeo* ex *RE*, & *EO*. *Coeo* ex *CON*, & *EO*.

Vulgo ultima litera Præpositionis mutatur in primam litteram Verbi ; ut, *Afficio* ex *Ad* & *Facio*. *Colligo* ex *Con* & *Ligo*, aut *Ligo*. *Irruo* ex *In*, & *Ruo*. *Accingo* ex *Ad* & *Cingo*. *Appello* ex *Ad* & *Pello*. *Summoveo* ex *Sub*, & *Moveo*, &c. Dicas etiam *Submoveo* ; sic *Affero*, vel *Adfero*, cum paucis aliis, de quibus certa Regula dari non potest.

Quidam componuntur ex simplicibus inusitatis ; ut, *Defendo*, *Offendo* ; à *Fendo*. *Adspicio*, *Perfpicio* à *Specio*, &c.

Interdum simplex fit in *O*, & Compositum in *O*, aut *OR* ; ut, *Prævertor*, aut *Præverto* à *Verto* ; *Assentior* à *Sentio*, &c.

Interdum ipsa Verbi significatio invertitur ; ut, *Sacris Exsecro*.

Aliquando mutatur Conjugatio ; ut, *Magnifico* primæ à *Facio* tertiæ. Et omnia fere composita ex *Do* tertiæ sunt.

Quarta Verbi Divisio.

Verbum est { Abundans ; } ut, { *Pungo* *pupugi* vel *punxi*.
 { Deficiens ; } { *Gliscq* : deest Præteritum.

De Abundante.

Abundans est, quod variis modis personam, aut tempus aliquod format; ut, *Lavo lavas* primæ, & *lavas* tertiæ Conjugationis; licet rarius in tertia reperiat; quod in aliis observandum.

Notandum Verba diversa significantia Abundantibus non esse annumeranda; ut, *Appello AS, AVI*; i. e. *Voco*, primæ; *Appello appuli appulsus*, i. e. *in terram ex navi descendendo*, tertiæ Conjugationis.

Quadam Verba diverse Conjugationis in eadem significatione.

1.	2.	<i>Strideo,</i>	* <i>Strido.</i>
<i>Dense,</i>	* <i>Denseo.</i>	<i>Tergeo,</i>	<i>Tergo.</i>
1.	3.	<i>Tueor,</i>	* <i>Tuor.</i>
<i>Lavo,</i>	* <i>Lavo.</i>	2.	4.
<i>Nexo</i>	<i>Nexo</i>	<i>Cieo,</i>	* <i>Cio.</i>
<i>Sono,</i>	* <i>Sono.</i>	3.	4.
2.	3.	<i>Fodio,</i>	* <i>Fodio.</i>
<i>Excelleo,</i>	* <i>Excello.</i>	<i>Lino,</i>	* <i>Linto.</i>
<i>Ferveo,</i>	* <i>Fervo.</i>	<i>Sallo,</i>	* <i>Sallio.</i>
<i>Fulgeo,</i>	* <i>Fulgo.</i>	<i>Morior,</i>	* <i>Morior.</i>
<i>Oleo,</i>	* <i>Olo.</i>	<i>Orior,</i>	<i>Orior.</i>
<i>Sorbeo,</i>	* <i>Sorbo.</i>	* <i>Potior,</i>	<i>Potior.</i>

Annotatiuncula.

Verba, quibus Bellulæ præfiguntur, minus sunt usitata; quædam, nisi forte in nonnullis personis, prorsus exoleta; ut, *Olo*, & *Sono* tertiæ; & *Morior* quartæ. *Orior* in Infinitivo quartæ, in Indicativo sæpius tertiæ. *Potior* in Infinitivo quartæ, in Indicativo tertiæ vel quartæ; licet apud Poetas *Potitur* sæpius tertiæ.

*Quaedam Verba diversæ Conjugationis sub
diversa significatione.*

Appello, Colo, Dico, Eundo, Lego, Mando, Pando,
sunt primæ & tertiæ Conjugationis.

Hic obiter Notandum *Colo*, & *Lego* primæ produ-
cere, *Dico* vero corripere priorem syllabam; tertiæ
autem *Dico* producere, *Colo* & *Lego* corripere.

Idem præteritum à variis Verbis ejusdem
significationis.

<i>Constiti</i>	} ab {	<i>Consto</i>	} vel {	<i>Consisto</i>
<i>Exstiti</i>		<i>Exsto</i>		<i>Existo</i>
<i>Institi</i>		<i>Insto</i>		<i>Insisto</i>

Idem præteritum à variis Verbis diversæ
significationis.

<i>Acui</i>	} ab {	<i>Aceo</i>	} vel {	<i>Acuo</i>
<i>Crevi</i>		<i>Cresco</i>		<i>Cerno</i>
<i>Frixi</i>		<i>Frigeo</i>		<i>Frigo</i>
<i>Luxi</i>		<i>Luceo</i>		<i>Lugeo</i>
<i>Mulsi</i>		<i>Mulceo</i>		<i>Mulgeo</i>
<i>Pavi</i>		<i>Paveo</i>		<i>Pasco</i>
<i>Fulsi</i>		<i>Fulgeo</i>		<i>Fulcio</i>

Idem supinum à variis Verbis diversæ
significationis.

<i>Cretum</i>	} a {	<i>Cresco</i>	} vel {	<i>Cerno</i>
<i>Mansum</i>		<i>Maneo</i>		<i>Mando</i>
<i>Passum</i>		<i>Pando</i>		<i>Patior</i>
<i>Succensum</i>		<i>Succenseo</i>		<i>Succendo</i>
<i>Tentum</i>		<i>Teneo</i>		<i>Tendo</i>
<i>Vidum</i>		<i>Vinco</i>		<i>Viveo</i>

De Deficiente.

Deficiens est, quod Persona, Tempore, aut modo cæter; ut, *Odi*, cui deest Præteritum, & omnia inde formanda, quoad nimirum vocem, non significationem; cum *Odi* idem significet, quod *Habeo* & *habui* odio; ut jam dictum.

Nullum quidem est verbum, cui aliquid non desit, sc. primæ personæ Imperativi: atamen non habetur deficiens; quia habet omnia, quæ Verbo vulgo conveniunt.

Quinta Verbi Divisio.

Verbum est { *regulare;* } ut, { *Amo, avi, atum.*
 { *irregulare;* } { *Do, dedi, datum.*

De Regulari.

Regulare est, quod flectitur secundum aliquam regulam generalem, ut videre est in *Amo*.

De Irregulari.

Irregulare est, quod à generali aliqua regula deflectit; ut cernere est in *Do*.

Notandum in Verbo irregulari interdum esse regularitatem; i. e. Verbum irregulare fieri interdum regulare: e. g. *Eo* in futuro *ibo*; sic composita; *Transseo transibo*; *Prætereo præteribo*: ac interdum regulariter, *Transiō, Præteriam*. Item *Eo* passivam formam non admittit; *Eor* enim non legitur: reperias tamen *Ineor, Obeor, Subeor*; & cætera, quæ activam habent significationem; ut, *Intereor, ratio pro Inhibetur*, Cic. non item, quæ neutram habent significationem; ut, *Pereo, Intereo*. At apud Claudianum, *Interiit multis, pro occisis*.

Interdum regulare fit irregulare; ut, *Sciō* in futuro *Sciō* apud Ter. pro *Sciām*.

De Participio.

Participium est Adiectivum à Verbo derivatum quod præter significationem tempus etiam denotat ut, *Amans* præsens, *Amatus* præteritum, *Amaturus* tempus futurum indicat.

Omne Verbum habet suum Participium.

Activum; ut, *Docens*, *docūrus*, à *Doceo*.

Passivum; ut, *Doctus*, *docendus*, à *Doceor*.

Neutrum; ut, *Stans*, *staturus*, à *Sto*.

Deponens, idque vel *Activum*; ut, *Loquens*, *locutus*, *locuturus* à *Loquor*; vel *Neutrum*; ut, *Proficiens*, *profectus*, *profecturus*, à *Proficiscor*.

Commune; ut, *Osculans*, *osculaturus*, *osculandus* ab *Osculor*.

Annotatiuncula.

Verba deponentia & communia, ut alibi notatum formant sua Participia tanquam fierent in O, & nomine Verbi passivi; ut, *Loquens*, *locuturus*, quasi *Loquo*; *Hortans*, *hortaturus* ab *Horto*. *Excipe*, ut *Sequendus* à *Sequor*; *Consolandus* à *Consolor*, &c.

De Participii terminationibus.

Dux sunt Participii terminationes; sc. *NS*; ut *Amans*, *Docens*; & *VS*; ut, *Lectus*, *lecturus*, *legendus*.

Alite

Aliter sic dividunt:

Vulgo octo statuuntur terminationes Participii ; sc. **ANS, ENS, TUS, SUS, XUS, VUS, RUS, & DUS** ; ut, *Amans, Docens, Lectus, Visus, Nexus, Mortuus, Lecturus, Legendus.*

Solum *Mortuus* fit in **VUS** ; nec certe **VUS** est terminatio ; prius enim **V** una cum litera **T** constituit mediam vocis syllabam. Omitto, quod *Mortuus* à quibusdam Nomen habeatur.

De Participii temporibus.

Tria sunt Participii tempora, *Præsens, Præteritum, & Futurum.*

Finite in **NS** sunt præsentis : **TUS, SUS, XUS,** & (si placet) **VUS** præteriti : **RUS, & DUS** futuri.

De Participii formatione.

Illa in **NS** formantur ab Imperfecto Indicativi mutando ultimam syllabam in **NS** ; ut, *Amabam amans ; Docebam docens, &c.* At *Ibam iens* ; sic *Adibam, adiens, &c.*

Finite in **TUS, SUS, XUS,** formantur à priore supino mutato **M** in **S** ; ut, *Amatum amatus ; Visum visus ; Nexum nexus.*

Finite in **RUS** veniunt à supino in **V** addendo **RUS** ; ut, *Amatu amaturus ; Doctum docturus ; Quæ supina in V non habent fingantur ; ut, Loquor locutu, hinc locuturus.* Deponentia enim non habent posterius supinum :
Superius

Superius dictum hæc tria Verba *Nascor, Morior, Ori-*
or habere *Nasciturus, Moriturus, Oriturus*; quæ se-
 cundum regulam essent *Naturus, Mortuus, Ortus-*
rus.

Finita in *DVS* formantur à Participio præsentis
 temporis, mutando *S* in *Dus*; *Amans amandus, Do-*
cens docendus, &c. At hic sæpe reperies Antithesin seu
 mutationem literæ *V* pro *E*; ut, *Exiciendus* pro *Eji-*
ciendus; *Gerundus* pro *Gerendus, &c.* hinc Gerundi-
 dicimus, pro *Gerendia*.

Hæc Antithesis locum semper habet in Verbo *EO*;
 ut, *Eundum*: sic Composita, *Abendum, Kedeundum*.
Excipe in Ambio, Ambiendum, non Ambeundum.

Orior habet etiam *Oriundus*. Verum hoc præteritum
 est temporis, non futuri.

De Participii declinatione, & genere.

Finita in *NS* tertiæ sunt declinationis, & omnis ge-
 neris; ut, *Hic, hæc, hoc Amans amantis, &c.*

Reliqua sunt primæ & secundæ, & declinantur, ut,
Bonus, A, UM: *Hic Amatus, hæc amata, hoc am-*
atum.

De Comparatione Participiorum.

Pauca in *TUS, & DVS* comparari reperies; *Opta-*
tus, optatior, optatissimus; *Expectatus, expectatior, ex-*
pectatissimus. *Colendus colendissimus*; *Reverendus re-*
verendissimus. Verum hæc in *DVS*, licet recepta, hi-
 tina tamen non sunt.

Quidam

Quidam aiunt Participia comparata in Nomina transire: quare pauca dicamus.

De transitione Participii in Nomen.

Participium transit in Nomen.

Primo, cum tempus amittit; ut, *Sapiens, Sponsa*; cum scilicet substantive sumuntur.

Secundo, cum mutatur Regimen; ut, *Amans pecunia*; *Patiens frigoris*, &c. Cum enim Participia sunt, dicimus *Amans pecuniam, Patiens frigus*.

Tertio, cum aliter componitur, quam Verbum, unde venit; ut, *Illesus*, non enim dicimus *Illedo*, sed *Ilido*.

Quarto, cum comparatur; ut, *Optatus optatior Optatissimus*, &c. Verum num sit participium, an Nomen lectoris esto iudicium.

APPEN-

APPENDIX.

De Dilatatione, Contractione, & Mutatione vocum.

De Dilatatione.

Dilatatur, seu augetur vox additione literarum, vel syllabarum: additur autem principio, medio vel fini.

Principio; ut, *Gnatus* pro *natus*.

Medio; ut, *Retulit* pro *retulit*.

Fini; ut, *Dicier* pro *dici*.

Dilatatur interdum vox, quavis nihil additur; ut, apud Virg. *Anlai* in medio; pro *anle*: augentur syllabarum, sed non literarum: resolvitur enim diphthongus in duas vocales.

De Contractione.

Contrahitur, seu diminuitur vox ablatione literarum, aut syllabarum: aufertur autem à principio, medio, vel fine.

A principio, ut, *Conia* pro *Giconia* apud Plaut. Hoc vulgo referunt hæc & similia; *Mitto* pro *Omitto*; *Temno* pro *Contemno*; *Pono* pro *Depono*; ut, *Pone metum*. Malim dicere, Simplex hic poni pro Composito; vel potius simplex eandem habere significationem, quam composito attribuunt.

A medio ; ut, dixi pro dixisti ; verum quia hoc vulgo
fit in Præterito in VI desinentie, hic subiungatur

Contractio personarum in VI desinentium.

Præterita in VI desinentia, & tempora inde formata sæpe contrahuntur ; ut, Amasti pro amavisti ; Amasse pro amavisse.

Interdum contractum contrahitur ; ut, Dormisse pro dormivisse, & hoc pro dormivisse ; Petisti pro petivisti, & hoc pro petivisti. It. pro lit ; & hoc pro lit.

Disyllaba raro quidem contrahuntur ; ut, Motti pro movisti ; Tristi pro trivisti & similia. Usitata tamen sunt, Nosti, Scisti, Elasti, Elesti, pro novisti, scivisti, flavisti, fle-
visti.

In aliis etiam personis, ubi syllaba VI non reperitur, contractionem videas ; sed rarius nisi apud Poetas ; ut, Virg. Accessis scopulos, pro accessistis : Exstinxem, pro exstinxissem. Hor. Evasti pro evasisti ; Surpse & surpuerat, pro surripse & surripuerat.

A fine aufertur ; ut, Tum pro tunc : Viden pro videsne.

Huc referas hæc quatuor, Dic, Duc, Fac, Fer. Item in compositis, Predic, Adduc, Benefac, Perfer. At composita Facio mutantia A in I hanc contractionem non habent ; Perfice, non perfic. Affice, non affic. Reperias interdum Face. Orandi finem face, Ter.

Postremo aliquid à voce auferri dicitur, cum duæ syl-
labæ in unam contrahuntur ; ut, Pbaeton pro Phaeton ;
Ibesei (disyllabum) pro Ibesei : Aureis pro auræis. Et si
nulla hic litera deletur, minuitur tamen syllabarum nu-
merus.

De Mutatione.

Mutatur vox, cum una litera pro alia ponitur; ut, *Olli* pro *illi*; *Vols* pro *vult*; *Faciundum* pro *faciendum*, &c.

Item, cum litera transponitur; i. e. cum proprium, & solinum locum, seu fixum non habet; ut, *Pistris* pro *pristis*; *Flandre* pro *Flander*; quod metri gratia in ultimo versu videre est.

Tres sunt convivae, Romanus, Flander, & Anglus.

Dic, quis edat melius, quis meliusve bibat.

*Non comedis, Romane; bibis; tu non bibis, Angle;
sed comedis: comedis, Flandre, bibisque bene.*

Eadem Praecepta sed in terminis scholae tradita.

De Metaplasmo.

Metaplasmus est literarum, vel syllabarum in voce additio, detractio, aut immutatio.

Metaplasmus latine *transmutatio*, aut *transformatio*, fitque addendo, delendo, vel mutando.

Additur per *Prosthesis*, *Epenthesis*, *Paragogen*, & *Dieresis*.

De Prosthese.

Prosthesis est cum additur aliquid principio vocis; ut *Gnavus*, pro *navus*.

Prosthesis latine dicitur *appositio*, aut *adjectio*; communius certe diceretur *Prothesis*, i. e. *Præpositio*: nam medio etiam, & finis adjiciuntur, seu apponuntur, ut ex sequentibus patebit.

De Epenthesi.

Epenthesis est; cum additur aliquid medio vocis; ut, *Repperit*, pro *reperit*.
Epenthesis latine *insertio*, aut *interpositio*.

De Paragoge.

Paragoge addit fini; ut, *Monstrarier* pro *monstrari*. Pa-
ragoge latine *productio*.

De Diarepsi.

Diarepsis unam syllabam in duas dividit; ut, *solvit soluit*:
Sylva sylva, &c. Nulla quidem hic literarum additio:
augetur tamen syllabarum numerus.

Diarepsis latine *dissessio*, seu *divisio*.

Deletur seu aufertur aliquid à voce per *Apharepsin*, *Synco-*
pen, *Apocopen*, & *Crasin*;

De Apharepsi.

Apharepsis aufert principio; ut, *Conia* pro *Ciconia*.

Apharepsis latine *ablatio*, aut *detractio*. Improprium cer-
e vocabulum, cum sit etiam ablatio in vocis medio & fine.

De Syncope.

Syncope aufert medio; ut, *Calidum* pro *Calidum*.

Syncope latine *concisio*: Cic. *Imminutio*: alius *Detractio*.

De Apocope.

Apocope aufert fini: *Cura peculi*, Virg. pro *peculii*.

Apocope latine *abscissio*.

De Crasi.

Crasis contrahit in unam syllabam duas vocales, quæ ad diversas pertinent; ut, *Pæton* pro *Pæton*, *Vemens* pro *Vebemens*, &c.

Crasis seu Syngresis latine complexio, vel conglutnatio. Nulla quidem literarum ablatio, est tamen syllabarum diminutio.

Octo hæc figura hisce versiculis continentur.

*Prosthesis apponit capiti; sed Apharesis aufert.
Syncope de medio tollit; sed Epenthesis addit.
Abstrahit Apocope fini; sed dat Paragoge.
Constringit Crasis; distracta Diæresis effert.*

Admonitio.

Prima in *Apocope* metri gratiâ contra naturam vocis producit ob concursum trium brevium; ut, *Poetæ faciunt Priamides, & Arabia*. Et certe satius duximus hic errare quam sic dividere, *Est Apo nempe cope*.

Mutatur vox per Metathesin & Antithesin.

De Metathesi.

Metathesis litteram transponit; ut, *Meandre* pro *Meandre*. Metathesis latine transpositio, vel transmutatio, aut translatio.

De Antithesi.

Antithesis est literarum pro litera positio ; ut, Faciendum pro faciendum.

Antithesis latine oppositio , seu contrapositio ; vel potius hic vici-positio.

Hactenus de voce declinabili ; sequitur indeclinabilis, de qua forte alias.

F I N I S.
